

Z OKRAJNEGA SINDIKALNEGA POSVETOVANJA V KOPRU

Več družbenega obravnavanja dela

Konec preteklega tedna je bilo na OSS v Kopru posvetovanje, ki so se ga udeležili predstavniki občinskih sindikalnih svetov komun koprškega okraja. Na posvetovanju, ki ga je vodil predsednik OSS Koper Marjan Rožič, so našli nekatere aktualne gospodarsko-politične probleme v komunah, predvsem pa so izluščili v razpravi bodoče naloge sindikalnih organizacij v občinah in v podjetjih, kjer se tudi sindikati aktivno vključijo v prizadevanja za izpolnitev planskih nalog v gospodarstvu.

Izhodiščna ugotovitev, da so se sindikalna vodstva v mnogih gospodarskih organizacijah preveč enostransko angažirala v operativno sodelovanje z vodstvi podjetij kaže, da so se sindikati v minulem razdobju v dobri meri izneverili svoji osnovni nalogi. Namreč — na račun boja za plan, za izpolnjevanje planskih obveznosti, je zvodeno družbeno politično delo, kar se negativno zrcali v nadaljnjem uveljavljanju in poglabljanju delavskega upravljanja, predvsem utrjevanja že znanih oblik samoupravljanja. Z drugimi besedami — odgovornost in skrb za izpolnjevanje planskih nalog v gospodarskih organizacijah je prepuščena vse preozkemu krogu vodilnega in operativnega kadra, kar marsikje izključuje še kako dragoceno iniciativno neposrednih proizvajalcev, duši njihova prizadevanja in odgovornost do planskih obveznosti, čeprav velja poudariti, da so končno vsi doseženi uspehi le rezultat intenzivnega dela kolektivov gospodarskih organizacij kot celote in jih torej ne gre pripisovati posameznikom, kot to marsikje pokušajo tolmačiti.

Ze ta ocena, ki je le strujen del izvajanja tovariša Rožiča, jasno nakazuje bodoče naloge sindikatov. Tako poročila predsednikov občinskih sindikalnih svetov na tem posvetovanju kot tudi drugi statistični pokazatelji o izpolnjevanju planskih nalog v komunah to ugotovitev samo potrjujejo. Kljub postopnemu izboljševanju stanja namreč v povprečju v našem okraju še vedno zaostajamo za realizacijo za gospodarskim planom za tri odstotke. Prav nič bodrilna ugotovitev, da je koprski okraj zastran izpolnjevanja planskih nalog najslabši v Sloveniji, narekuje sindikalni organizaciji zelo važno družbeno poslanstvo. To pa bo lahko opravila samo z novimi oziroma izboljšanimi metodami dela, ki bodo, kot že omenjeno, zblížale politični program sindikalnih organizacij s koncep-

tom, ki postavlja v našem gospodarstvu proizvajalce v vlogo neposrednih upravljalcev. Torej bo slej ko prej glavno torišče dela sindikatov v organiziranju razprav s proizvajalci v proizvodnji, kajti praksa je pokazala, da so le-ti premalo seznanjeni z osnovnimi postavkami lastnih planov, da še vedno nimajo vpogleda v delo uprav in operativnih vodstev podjetij, v notranjo delitev.

Predlog OSS, ki je bil sprejet tudi med sklepe, naj bi v bodoče analizirali v gospodarskih organizacijah mesečne plane že okrog 25. v tekočem mesecu, bo vsekakor pomagal osveiliti slabosti, ki bo vsi ovirajo proizvodnjo, ali pa bo na prono, pomagal do hitrejše ugotavljanja pozitivnih prijemov, ki utegnejo privedi do boljših gospodarskih rezultatov.

Posebno važna vloga na tem področju je naložena tehnični inteligenci. Pobuda OSS, da bo gospodarska zbornica napravila široko analizo oziroma pregled o strokovnem in družbenem udejstvanju tehnične inteligence, sodi hkrati v program sindikalne organizacije, ki bo z roko v roki z našimi strokovnjaki ter neposredno z njihovim strokovnim združenjem — Društvom inženirjev in tehnikov — morala porušiti marsikatero pregrado, da bo v sistemu samoupravljanja dokončno prevladala enodušna težnja po enotni poti do skupnega cilja ter hkrati do boljših rezultatov.

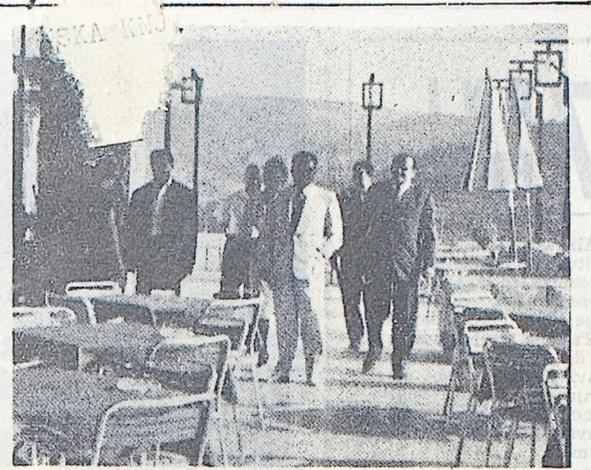
Primer izolske Mehanotehnike, kjer kolektiv enotno nastopa v reševanju vseh organizacijskih,

proizvodnih in drugih vprašanj, samo potrjuje z dobrimi gospodarskimi rezultati pravilnost take poti. Da so delavci Mehanotehnike zares nosivci proizvodnega plana, dokazuje podatek, po katerem so izpolnili v tej tovarni v prvih sedmih mesecih 64 odstotkov letnega plana. Dobro so zastavili delo tudi v piranskih solinah, v ladjedelnici, v vremskem rudniku, v izolskem Delamarisu, v Javoru v Pivki ter ponekod drugod. Hudo problematično pa postaja izpolnjevanje planskih nalog v Tomosu z 32,4 odstotka realiziranega plana v sedmih mesecih, v obratu Iskra v Sežani s 33,9 odstotka in še ponekod drugod, medtem ko sta obe opekarni — Ilirskobistriška in opekarna Obrov — v skorajda nevzdržnem položaju. Vendar velja omeniti, da so po tudi zdravega gospodarstvenega združevanja, ki obeta nekaterim ekonomsko šibkim gospodarskim organizacijam reorganizacije in reusmeritev proizvodnje, marsikje našli dobro rešitev, kakor n. pr. v opekarni v Obrovu.

Tudi ugotovitev, da je skrhana delovna disciplina marsikje nenosredni vzrok za slabe gospodarske rezultate, odkriva važno torišče dela ne le ekonomskim enotam, delavskim svetom in upravam podjetij, ampak tudi sindikalnim organizacijam, ki lahko s svojim političnim vplivom učinkovito pomagajo do izboljšanja.

Sklepi, ki so jih sprejeli na sindikalnem posvetovanju v Kopru, bodo vsekakor pomembno dopolnili delovnega programa vseh

sindikalnih organizacij. Širše razprave, ki jih bodo v prihodnjih dneh organizirali v občinah, pa bodo ob analizah omenjenih problemov nedvomno važen činitelj v prizadevanjih za nadaljnje utrjevanje sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah. (bb)

Predsednik Tito s soprogo Jovanko in organizacijski sekretar CK ZKS Ivan Maček-Matija v spremstvu sekretarja OK ZKS Koper Jožka Božiča in inž. arh. prof. Eda Miheveca na obisku v novi turistični gostinski postojanki Belvedere na Dobravi nad Izolo v četrtek minuli teden. Izredno dobro razpoloženi visokih gostov, posebno tovariša Tita, je vsekakor pripisati tudi ugodnim rezultatom letošnje turistične sezone in uspehom v izgradnji te gospodarske veje

Predsednik Tito v Sloveniji

Na poti z Brionov na Gorenjsko se je tovariš Tito s soprogo Jovanko ustavil v novi restavraciji nad Izolo

V četrtek popoldne minuli teden so presenečeni obiskovalci novega turističnega in gostinskega objekta nad Izolo, restavracije in avtokampa Belvedere na Dobravi doživeli lepo srečanje: na poti z Brionov v Slovenijo se je tamkaj ustavil predsednik Tito s soprogo Jovanko. Spremljal ju je še organizacijski sekretar Centralnega komiteja ZKS Ivan Maček-Matija. Visoke goste so na

Dobravi srjeleli in pozdravili seden so presenečeni obiskovalci novega turističnega in gostinskega objekta nad Izolo, restavracije in avtokampa Belvedere na Dobravi doživeli lepo srečanje: na poti z Brionov v Slovenijo se je tamkaj ustavil predsednik Tito s soprogo Jovanko. Spremljal ju je še organizacijski sekretar Centralnega komiteja ZKS Ivan Maček-Matija. Visoke goste so na

Dobravi srjeleli in pozdravili seden so presenečeni obiskovalci novega turističnega in gostinskega objekta nad Izolo, restavracije in avtokampa Belvedere na Dobravi doživeli lepo srečanje: na poti z Brionov v Slovenijo se je tamkaj ustavil predsednik Tito s soprogo Jovanko. Spremljal ju je še organizacijski sekretar Centralnega komiteja ZKS Ivan Maček-Matija. Visoke goste so na

ki se kot na dlani ponuja očem. Predsednik Tito je s svojo kamerom napravil tudi več posnetkov Izole in bližnje okolice. V skoraj uro trajajočem nastanku na Dobravi se je predsednik Tito živo zanimal za rezultate letošnje turistične sezone in za razvoj turizma nasploh. Pohvalil je pobudnike in graditelje Belvedera in poudaril, da je treba tako izkoristiti sleherni izmed številnih možnosti, ki nam jih narava daje za nadaljnji razvoj turizma.

Visoki gostje so se nato odpravili proti Ljubljani in na Gorenjsko. V Sloveniji se je predsednik Tito zadržal več dni in obiskal več krajev, med drugimi Bohinj, Železnike, Škofjo Loko in vinski sejem na gospodarskem razstavišču v Ljubljani. V družbi s tovarišem Titom in soprogo Jovanko so bili tovariši Edvard Kardelj, Miha Marinko, Viktor Abelj, Ivan Maček. V skladu z intenzivnimi napori za dvig in razvoj turizma je predsednik Tito posvetil posebno pozornost turističnim objektom na Gorenjskem in si je med drugim ogledal tudi novi motel v Medvodah pri Medvodah nad Ljubljano.

SEŽANA JE PROSLAVILA

V torek popoldne je bilo v Gornji Branici pod Stanjelom osrednje slavlje v zvezi z letošnjim proslavljanjem občinskega praznika sežanske komunne. Po sprejemu gostov in pozdravu je sledila otvoritev novega vodovoda, o katerem smo obširneje poročali že v prejšnji številki lista. Slavlja so se razen domačinov, občinskih odbornikov in članov političnih organizacij udeležili tudi povabljeni gostje, med njimi podpredsednik OLO Koper Franc Klobučar, prvi partizani Ervin Dolgan in Zvone Ferjančič, medtem ko je v imenu Vodne skupnosti Primorske kot izvajalca del pri izgradnji nove vodovodne mreže v Gornji Branici vse pozdravil in orisal novo pridobitev direktor Franc Čopi.

OB ŠTEVILNIH GOZDNIH POŽARIH V ZADNJEM ČASU

Nesrečno leto požarov 1962

Zaradi izredne suše v zadnjem obdobju je vedno hujaš nevarnost nadaljnjih zlasti gozdnih požarov, ki so že doslej povzročili ogromno škodo našemu gospodarstvu. Samo v spomladanskih mesecih smo imeli nad 70 gozdnih

požarov, ki so povzročili za skoraj 80 milijonov dinarjev škode!

Posebno pogosti so gozdni požari ob železnici — zlasti ob progi Pulj—Divaja, nekaj manj od Sežane proti Gorici. Izmed 26 gozdnih požarov je 10 največjih zanečela prav iskra iz železniške lokomotive. Marca je tako pri Podgorju pogorelo okrog 100 ha gozda, avgusta pa dvakrat pri Rakitovcu, 50 in 180 ha gozda, medtem ko ga je na meji z LR Hrvaško zgorelo kar 300 ha.

V teh pogojih izredne suše je bilo treba močno okrepiti tudi varnostno službo za preprečevanje požarov. Zal vse premalo sodelujejo tudi pripadniki gozdarske službe. O tem so se pred nekaj dnevi pogovarjali na posebnem sestanku v Postojni vsi, ki se ukvarjajo s požarnovarnostno službo in gozdarstvom. Podobni sestanki so bili nato po občinah in so občinski ljudski odbori v Kopru, Hrneljah in Postojni že izdali posebne odredbe za preprečevanje gozdnih požarov, sledile pa jim bodo tudi druge občine.

NADOMESTNE VOLITVE

V 3. volivni enoti v Ilirski Bistrici so na nadomestnih volitvah v občinski zbor izvolili za odbornika inž. Ivana Kuvovca. Volilna udeležba je bila več kot 80 odstotna.

BELEŽKA OB ODPOVEDANEM GOSTOVANJU RIMLIJANOV

Res žal, toda krivda ni naša

Ze lani se je Zavod Primorske prireditve v Kopru navdušil nad predlogom italijanskega generalnega konzulata v Kopru, da bi v Kopru in Piranu gostovali italijanski operni umetniki mednarodnega slovesa. In tako je bilo že pred meseci v obojestransko zadovoljstvo sklenjeno med menažerjem Renatom Quarto iz Ri-

ma in Zavodom Primorske prireditve, da bodo italijanski operni pevci s sodelovanjem zboru in orkestra rimske filharmonije uprizorili v poletnih mesecih Puccinijevo »Tosco« in Donizettijevo »Lucio di Lammermoor«. Pri tem moramo omeniti tudi osebno prizadevanje italijanskega generalnega konzula gospoda dr. Guida

Zecchina za uresničitev tovrstne kulturne izmenjave med sosednjima državama v smislu nadaljnega utrjevanja prijateljskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Toda žal do tega gostovanja ne bo prišlo. Začelo se je že pred tremi tedni, ko je bilo gostovanje prvokrat odpovedano, ker je menažer opozoril ZPP, da je premalo časa za organiziranje gostovanja v dogovorjenem roku. Obe predstavi sta bili namreč napovedani za 11. in 12. avgust. In Zavod Primorske prireditve je upošteval predlog menažerja ter se z njim dogovoril za uprizoritev omenjenih oper v večernih urah 1. oziroma 2. septembra. In ko je prireditelj gostovanje, to je ZPP, že pripravil notni material, sceno, zbral kostume iz vseh večjih gledaliških hiš Jugoslavije ter uredil tudi tehnične priprave za gostovanje — tako je namreč bilo dogovorjeno —, je nenadoma prišla vest menažerja Renata Quarata, da sta tudi 1. in 2. september nesprejemljiva, ker tudi do takrat ni moč izvesti gostovanja, pač pa kdaj kasneje. In razumljivo je, da je Zavod Primorske prireditve odklonil premaknitev datuma gostovanja na še kasnejši datum, ker je v septembru tudi pri nas ob obali kaj malo verjetnosti, da bi bila izvedba omenjenih oper uspešna. Takrat so noči

Poročali smo že v prejšnji številki lista, da je Casopisno založniško podjetje Primorski tisk iz Kopra odprlo pred dnevi lepo poslovalnico v novi trgovski in stanovanjski stavbi sredi Pivke. Novi lokal bo veliko pripomogel k bolj urejeni preskrbi tega našega industrijskega središča, saj bo v njem dobili poleg pisarniških in šolskih potrebščin ter galanterijskega blaga in turističnih spominkov tudi tobačne izdelke, znamke in takšno vrednotnico

MARJAN ROŽIČ
predsednik OSS Koper

Našim bralcem predstavljamo novega predsednika Okrajnega sindikalnega sveta v Kopru Marjana Rožiča, ki je pred nedavnimi prevzel to pomembno funkcijo. Kljub mladim letom — tovariš Rožič je bil rojen leta 1932 v Bohinju — obeležuje njegovo pot vsestranska politična aktivnost. Svojo politično zrelost je najprej dokazal na Okrajnem komiteju LMS v Kranju in nato na CK LMS v Ljubljani. Kasneje je tovariš Rožič delal v Republiškem odboru sindikata kovinarjev, nakar je absolviral visoko šolo za politične vede v Beogradu. Tovariš Rožič je tudi član predsedstva Republiškega sveta Zvezze sindikatov Slovenije ter član Okrajnega komiteja ZKS Koper.

tično delo, kar se negativno zrcali v nadaljnjem uveljavljanju in poglabljanju delavskega upravljanja, predvsem utrjevanja že znanih oblik samoupravljanja. Z drugimi besedami — odgovornost in skrb za izpolnjevanje planskih nalog v gospodarskih organizacijah je prepuščena vse preozkemu krogu vodilnega in operativnega kadra, kar marsikje izključuje še kako dragoceno iniciativno neposrednih proizvajalcev, duši njihova prizadevanja in odgovornost do planskih obveznosti, čeprav velja poudariti, da so končno vsi doseženi uspehi le rezultat intenzivnega dela kolektivov gospodarskih organizacij kot celote in jih torej ne gre pripisovati posameznikom, kot to marsikje pokušajo tolmačiti.

Ze ta ocena, ki je le strujen del izvajanja tovariša Rožiča, jasno nakazuje bodoče naloge sindikatov. Tako poročila predsednikov občinskih sindikalnih svetov na tem posvetovanju kot tudi drugi statistični pokazatelji o izpolnjevanju planskih nalog v komunah to ugotovitev samo potrjujejo. Kljub postopnemu izboljševanju stanja namreč v povprečju v našem okraju še vedno zaostajamo za realizacijo za gospodarskim planom za tri odstotke. Prav nič bodrilna ugotovitev, da je koprski okraj zastran izpolnjevanja planskih nalog najslabši v Sloveniji, narekuje sindikalni organizaciji zelo važno družbeno poslanstvo. To pa bo lahko opravila samo z novimi oziroma izboljšanimi metodami dela, ki bodo, kot že omenjeno, zblížale politični program sindikalnih organizacij s koncep-

(Nadaljevanje na 4. strani)

7 DNI PO SVETU

Alžirske parlamentarne volitve, ki bi morale biti 2. septembra, so odložene za nedoločen čas zaradi upora IV. vilaje proti Političnemu biroju. Tako je torej ponovno prišlo do napetosti v tej mali državi, ki se je takoj po priznanju neodvisnosti znašla v vrtnicu trenj med vodilnimi državnimi in političnimi osebnostmi.

Na razorožitveni konferenci v Ženevi so ZDA in Velika Britanija te dni predložile skupni predlog osnutka pogodbe o prepovedi jedrskih poskusov v atmosferi, pod vodo in v vesolju in to brez nadzorstva. Kaže pa, da bo sovjetska delegacija tudi k temu predlogu dala svoje pripombe in tako se bo začela nova serija predlogov o načinu izvedbe popolne razorožitve.

Vršilec dolžnosti generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov U Tant se je v začetku tega tedna mudil na trodnevem uradnem obisku v Sovjetski zvezi. Med svojim bivanjem se je razgovarjal s premierom Hruščevom, predsednikom vrhovnega sovjeta Brežnjevom in zunanjim ministrom Gromikom o najaktualnejših svetovnih vprašanjih, posebno še o berlinskem.

Preteklo soboto so pripadniki tajne teroristične organizacije OAS poskušali ubiti francoskega premiera de Gaulle, ko se je vračal z vladne seje na počitnice. Atentat ni uspel in atentatorjev še niso izsledili.

Iz ameriškega vojaškega oporišča Cape Canaveral so v ponedeljek izstrelili z raketo Atlas-Agena raziskovalno vesoljsko ladjo »Mariner 2«. Ta ladja naj bi se okrog 14. decembra približala Veneri in do takrat v 109 dnevih preletela 182 milijonov milj.

Predstavniki vlade ZDA je izročil sovjetskemu zunanjemu ministru novo noto v zvezi s položajem v Berlinu. Nota obtožuje Sovjetsko zvezo, češ da dovoljuje nasilnost vzhodnonemške policije, kar zaostreuje že itak napete odnose med vzhodnim in zahodnim Berlinom. Razen tega je v noti predlagan sestanek štirih predstavnikov okupacijskih sil, ki naj bi poiskali pot za odstranitev številnih vsakodnevnih incidentov.

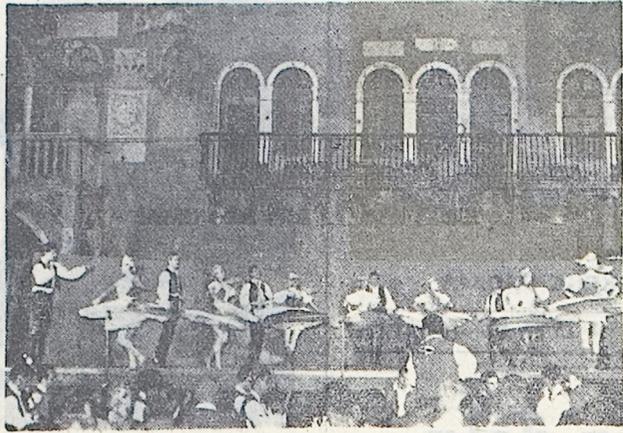
Po vsej Španiji so začeli stavkati rudarji, ki zahtevajo izboljšanje materialnih pogojev. Tuje agencije poročajo, da je stavkovni val zajel najmanj 12 tisoč rudarjev.

Te dni sta dve manjši ladji, ki pripadata kubanskim kontrarevolucionarjem, obstreljivali kubansko mesto Havana in prizadejali manjšo gmotno škodo. Kubanska vlada je za ta incident obdolžila ZDA, češ da nudijo podporo nasprotnikom režima »remiera dr. Fidel Castra, ker je navezal gospodarske stike s Sovjetsko zvezo. Zadnje vesti iz ZDA pa poročajo, da je obalna straža ZDA ujela ladji, ki sta obstreljevali Havano in, da ju je ameriška državna policija zaplenila, posadko pa aretirala.

Po najnovejših statističnih podatkih se je v preteklem letu gospodarstvo Zah. Nemčije dvakrat hitreje razvijalo, kakor se je gospodarstvo ZDA. Na drugem mestu je Italija, njej sledita Avstrija in Švica.

Tri dni so zabeležili 2 atomski eksploziji v ZDA in dve v Sovjetski zvezi. Ameriški eksploziji sta 43. in 49. poskus v sedmih serijah podzemskih atomskih poskusov v puščavi Nevada. sovjetski bombi pa sta imeli 11 oziroma 15 megaton.

V Opatiji je te dni mednarodni simpozij o uporabi avtomatske kontrole v protitiki. Na simpoziju sodeluje 23 znanstvenikov s področja medicine, elektrotehnike in avtomatizacije iz ZDA, Velike Britanije, Italije, Nizozemske, Madžarske, Poljske in Švedske in 37 jugoslovanskih strokovnjakov.

Zavod Primorske prireditve v Kopru, ki je letošnjo VI. sezono rednih letnih lger obogatil s programi plesov, pesmi, zabavnih melodij, modnih revij in dramskih predstav, je minulo nedeljo pripravil svojlm obiskovavcem na Titovem trgu v Kopru srečanje z madžarskim državnim plesnim ansambлом »Budapest«. Gosti so izvedli vrsto madžarskih narodnih plesov pod umetniškim vodstvom in v koreografiji Izstvana Molnarja ter ob glasbeni spremljavi Miklosza Pastija. Izvajavce pa je spremljal orkester pod vodstvom Jonasa Maczasa, ki je požel najvišje priznanje publike. Na splošno pa moramo žal ugotoviti, da je ta ansambel po III. festivalu jugoslovanske folklore in ukrajinskega državnega ansambla Verjovka precej razočaral občinstvo, ki je od madžarskih gostov pričakovalo kakovostnejšo izbiro in izvedbo madžarskih narodnih plesov in pesmi. Naša slika kaže enega izmed plesov iz plesne suite v sedmih slikah koreografa Izstvana Molnarja

Ne samo cena - tudi kvaliteta!

VZROKI PADCA POTROŠNJE VIN

Letos smo mogli povsod pri nas ugotoviti znaten padec potrošnje vina. Tolmačenja tega pojava so krivila v začetku previsoko trošarino, ki da je povzročila zviševanje cen, in s tem previsoke cene same, vse premalo pa smo in še upoštevalo krivdo slabe kvalitete naših vin, ki jih gostom nudijo gostinski obrati čisto prav v turistično pomembnih krajih. To slabo kvaliteto ob visokih cenah čutimo že mi sami, a neopazena tudi ni ostala turistom. Mnogi so izrazili odkrito začudenje, kako morejo biti ta vina v tako hudem navzkrižju s slovesom, ki so ga deležna slovenska in sploh jugoslovanska vina na mednarodnih sejmih, kjer odnesejo največ odlikovanj.

Padec potrošnje in kritika bi morala biti resen opomin našim gostincem in vinarskim podjetjem, da je treba opustiti dosedanja prakso in posvetiti več pozornosti kakovosti. Vsa zadnja leta

— in tudi letos ni dosti drugače, so nudila naša vinarska podjetja in gostišča le redkokdaj resnično dobra odprta namizna vina, a tudi med buteljčnimi še zdaleč ni vse v redu. Pojavljala so se in se žal še pojavljajo celo nenaravna, ponarejena vina.

Nemogoče je, da gostinci ne bi poznali vin in bi v prepračanju, da gre za pristna, kupovali ponarejena. V ozadju bo tu prejšnja špekulacija. Ponarejena in tudi naravna slabša vina je mogoče kupiti ceneje, prodajati pa potem z velikim dobičkom. Del krivde za slabo kvaliteto gre seveda tudi na rovaš naših vinarskih podjetij. Večji gostinski obrati so celo vezani na nakupovanje vin pri njih. Mislimo pa, da to ni pravilno in daje podjetjem samo potuho. Bilo bi zato treba dovoliti, da smejo tudi večja gostinska podjetja kupovati vina pri neposrednih proizvajalcih. Konkurenca bi vinarska podjetja nedvomno prisilila

skrbeti za kvalitetnejša vina.

Primerjanje namiznih vin, ki jih točijo po naših gostiščih, nam brž pokaže, da je kvaliteta od gostišča do gostišča, pa tudi v istem gostišču, v raznih časovnih obdobjih zelo zelo različna. Na ta način gost nikoli ne more vedeti, če mu bodo jutri še točili za isto ceno enako vino kot danes. Pa bodimo konkretni! V Kopru imamo gostinski obrat, ki združuje več lokalov. Pričakovali bi, da bo mogel gost dobiti v vseh vsaj enake kvalitete in sorte vina, a temu ni tako. Medtem ko točijo v obratu, ki je dostopen samo lastnikom osebnih avtomobilov, odlični merlot, ponujajo v dveh drugih, dostopnih vsakomur z lastnimi nogami, kaj malo vabljiva vina. Zakaj? V reklamne namene za nov obrat? Pa bi enako reklamo potreboval tudi drug, prenovljen obrat. O takih »diskriminacijah« bi mogli seveda govoriti tudi v Portorožu, Piranu itd.

Trije odgovori na „Samovoljo brez primere“

Kdo je samovoljnež?

Rad bi informiral sezansko javnost kakor tudi bravce Slovenskega Jadrana, kaj je tisto, kar je gnilega na sezanski osnovni šoli.

Ni moj namen polemizirati z avtorjem članka »Samovolja brez primere«, objavljenega v 32. številki Slovenskega Jadrana z dne 3. 8. 1962.

Tovarišica Majda Hauptman je že drugo leto redno nameščena na osnovni šoli Sežana kot predmetna učiteljica glasbenega pouka. Upravitelj kakor tudi učiteljski zbor so znali izkoristiti Majdine sposobnosti in podpreti njeno delo. Razumljivo, da za dosego postavljenega cilja — vzgojiti res kvaliteten mladinski zbor — je bilo potrebno vztrajno in temeljito delo; veliko napоров s strani mladih pevcev ter želena volja s strani zborovodkinje. Obojega je bilo v obilni meri.

Ob vsem tem ne smemo pozabiti, da smo osnovna šola, ki daje osnove za nadaljnje izobraževanje ter za vključitev v poklic in proizvodnjo. Vsekakor zato tudi vsebuje predmetnik za osnovne šole 11 temeljnih predmetov ter dva dopolnilna. Vsak učni predmet ima svojo specifično učno-vzgojno tvarino, ki po svoje prispeva k izoblikovanju mladega državljanca.

Ob tem vprašanju se je učiteljski zbor razhajal, mnenja so bila deljena. Ali je prav, da ima zbor še dodatne ure za vaje? Ali je pravilno, da se za zborni petje oštrne tudi kaka učna ura matematike, slovenskega jezika itd., in to takrat, ko je bil zbor pred nastopom? Po daljši razpravi se je izoblikovala enotno mnenje: pevskemu zboru je treba pomagati. Da bi ob tej in podobnih diskusijah odhajala tovarišica Majda jokane iz zbornice, še manj iz upraviteljeve pisarne, ne pomnim primera.

Vsekakor je za lase privlečena trditve, da so pevci za dneve, ko so imeli koncerte, v priznanje dobivali neopravičene ure. Ni mi znan noben ogorčeni protest staršev v tej zvezi in ne nobeno posredovanje občinskega ljudskega odbora. Biti pa mora jasno, da pevci ne morejo uživati posebnega položaja ter da so dolžni opravičiti svoj izostanek od učne ure ter izpolnjevati vse naloge, ki jim jih nalaga učenje, kakor vsi ostali učenci na šoli.

Netočna je trditve v članku, da je upravitelj šole učenko, ki naj bi vnesla in izročila zborovodkinji Majdi darilo, zaprl v garderobo, tudi darila ni imel v roki. Dejstvo je naslednje: Mladinski in otroški zbor sta imela dne 29. maja 1961 koncert v letovadnem domu v Sežani. Dolžben sem bil za ponezavo med odrom in zborom, ki je bil v času odmora v učilnici stare šole v neposredni bližini koncertne dvorane. Kolegici, ki jima je bila poverjena dolžnost, da skrbita za mladinski zbor v času, ko je otroški zbor nastopal, sta zvedeli, da mislijo večji izročiti tovarišici Majdi po končanem koncertu darilo. Njuno mnenje je bilo, da oder ni primeren kraj, kjer naj bi izročili darilo. O tej zadevi sta obvestili tudi mene, nakar sem se z njunim mnenjem strinjal. Istovrstno sem zbor, preden je nastopil, skušal prepričati, da naj izročijo darilo no končanem koncertu v garderobi ali v razredu ob pevski vaji.

Kako na z letovanjem ob morški obali?

Res je, mladinski pevski zbor ima na tekočem računu društva prijateljev mladine Sežana — čeprav ima šola tudi svoj tekoči račun — 161.000 dinarjev.

Tovarišica Majda je pevcem obljubila, da — kolikor bodo možnosti — bo šel zbor na letovanje ob morju. O tem ni predhodno razpravljala ne z upraviteljem ne z učiteljskim zborom in ne s šolskim odborom kot organi upravljanja na šoli. Po mojem osebnem gledanju so to organi, ki bi morali biti prvi obveščeni o tako važni stvari. O tem sem tovarišico Majdo obvestil, da je nemogoče kakorkoli organizirati letovanje mimo učiteljskega zbora in šolskega odbora. Obenem sem ji v razgovoru obrazložil svoje gledanje, kako bi se dala sredstva koristneje uporabiti. Sami je znano, da šola poseduje neuporaben klavir, ki se ga ne da uposobiti za zborovske vaje. Ali ne bi bilo prav, da sredstva združimo ter da štedimo in tako pridemo do dobrega klavirja? Tako je moje mnenje kot upravitelja šole.

Po tem kratkem razgovoru se je začelo posredovanje in vmešavanje v zadevo organov, ki ta zadeva ne spada v njihovo pristojnost. Ali je to prav? Smatram, da ne, dokler so na šoli organi, ki so pristojni in sposobni stvari sami reševati.

Kaj pravi Majda Hauptman

V zvezi s kritičnim člankom, objavljenim v »Slovenskem Jadrani« 3. avgusta 1962 pod naslovom »Samovolja brez primere« ter v zvezi z odgovorom upravitelja osnovne šole v Sežani tov. Armida Novaka, smo se obrnili za pojasnilo na tovarišico Majdo Hauptman, predmetno učiteljico na isti šoli. V naslednjem objavljamo njeno izjavo in pojasnila:

»1. Načelno so navedbe v članku »Samovolja brez primere«, v kolikor se tičejo moje osebe ter delovanja mladinskega pevskega zbora in sploh glasbenega pouka, v osnovi točne. Da sem svojo nalogo kot predmetna učiteljica glasbenega pouka dobro in zadovoljivo opravljala, priznava celo sam upravitelj šole v svojem odgovoru. Resda je potekal obvezen glasbeni pouk normalno in v okviru učnega načrta ter pri tem ni bilo nikakih nevspešnosti niti se glede tega mnenja in stališča celotnega učiteljskega zbora v ničemer nista razhajala. Pač pa so nastopale v različnih oblikah in sčasoma težave in nevspešnosti za stran mladinskega pevskega zbora. In zame je jedro problema, prav v tem.

2. Ko skušam te težave čim bolj prikazati in osvetliti, ugotavljam naslednje: Na mladinski pevski zbor je gledal tako rekoč ves učiteljski zbor s simpatijami, a tudi vsi sezanski občani. Poseben ugled in priznanje pa si je zbor pridobil tudi v republiškem merilu, ko je v letu 1961 na mladinskem pevskem festivalu v Celju dosegel najboljšo oceno ter kot tak zastopal Slovenijo na zveznem festivalu. Samo po sebi se razume, da je za takšno reputacijo mladinskega pevskega zbora potrebna obilo dela, vestnosti in discipline pevcev, neutrudne prizadevnosti zborovodnje in razumevanja in opore na šoli, pri šolnikih in seveda tudi starših. Tega razumevanja in podpore šolnikov je bil celi mladinski zbor deležen, vendar samo deloma. Z neodobovanjem pa so posamezni šolniki spremljali izredne pevskive vaje, ki pa so — razumljivo —

Da upravitelj ni zasegel denarja, ki ga je prisluzil zbor ob koncertih in radijskih snemanjih, je tudi javna tajnost.

Kaj pa učni uspehi?

Ako jih primerjamo z učnimi uspehi, ki so jih dosegle osnovne šole na območju zavoda za prosvetno pedagoško službo v Postojni, so naslednji: učni uspeh osnovne šole Sežana ob zaključku šolskega leta 1961/62 znaša 87,33 odstotka — učencev napreduje v višji razred; na področju zavoda ob zaključku šolskega leta 1961/62 pa 87,15 odstotka napreduje v višji razred. Ali je k temu potreben še kak komentar? Naj presodijo bravci sami! Da je ta uspeh realen, nam potrjuje dejstvo — vsaj v neki meri —, da je učni uspeh, ki so ga dosegli učenci od IV. do VI. razreda ob zaključku šolskega leta iz matematike, enak uspehu, ki so ga dosegli pri testiranju tega predmeta (testiranje je izvedel zavod za pedagoško službo v Postojni z letnim nestandardiziranim revizijskim učnim testom). Ali ni to dokaz, da so učne moči na šoli vložile vse svoje znanje in napore, da bi bil učni uspeh realen in čim boljši? So, in to v dovoljni meri.

Vsekakor pa bosta o tem vprašanju spregovorila učiteljski zbor in šolski odbor po zaključku počitnic ter objektivno informirala javnost.

Armid Novak,
upravitelj osnovne šole
v Sežani

sarne«, je zvita iz trte in neresnična. Ne mogla bi sicer navajati vseh primerov, ko so me težave zaradi zbora spravljale v takšen položaj, pač pa se med drugim natančno spominjam primera, ko se je upravitelj celo posmehljivo norčeval iz mojih solz.

3. V članku »Samovolja brez primere« je netočno, da bi bil zbor dvakrat zaporedoma dosegel na festivalu najboljšo oceno. To oceno, kot je že razvidno iz točke 2, je dosegel le leta 1961. Sicer pa ta netočnost ni bistvenega pomena.

4. V zvezi z zaključkom koncerta v Sežani 29. maja 1961 navaja upravitelj naslednje: »Istovrstno sem zbor, preden je nastopil, skušal prepričati, da naj izročijo darilo po končanem koncertu v garderobi ali v razredu ob pevski vaji.« Vsi pevci pa za trjujejo in izjavljajo, da jim je izrecno prepovedal, da bi mi izročili šopek in darilo ter izrekli zahvalo na odprtem odru. Zakaj je upravitelj to prepovedal, se da tolmačiti na več načinov. Ne da bi hotela ubirati strune na svojo osebo, ugotavljam, da povsod po svetu izročajo darila, šopke in izrekanja zahvale pred občinstvom in na odprtem odru. Zakaj naj bi bila jaz deležna darila in zahvale za zaprtim odrom, med garderobami in stranišči? In kdo bi mi ne mogel verjeti, da je bilo na vso moč hudo, ko so mi otroci jokali na takšnem mestu izročili darilo in izrekli zahvalo!

5. Navedbe upravitelja glede sredstev, ki si jih je bil zbor pridobil s svojimi nastopi in radijskimi snemanji, ter glede želje pevcev, da bi šli na kak izlet ali na taborjenje ob morju, so nujno potrebne primerne pojasnila. Strinjam se s tem, da bi o uporabi teh sredstev morala razpravljati učiteljski zbor in šolski odbor. To bi se bilo tudi zgodilo, če bi še pred zaključkom šolske-

Kako se je začelo

Pri sodelovanju in nastopih v Radiu Koper so se mladi sezanski pevci spoznali s tovarišem Ivanom Siličem, ki je vselej pokazal veliko razumevanje za njihove probleme, za njihovo delo, splošne šolske razmere in njihovo življenje nasplo. Ko se je zadeva z njihovim letovanjem na račun honorarjev za javne radijske nastope tako nerešljivo zapletla doma, so se spomnili tudi svojega prijatelja z Radia Koper Ivana Siliča in ga v posebnem pismu prosili za posredovanje in pomoč, kolikor bi mu to bilo mogoče. Da bi braveli laže prosidili vse ozadje članka »Samovolja brez primere«, v naslednjem objavljamo dobeseden tekst pisma, ki so ga mladi pevci sezanske osemletke pisali tovarišu Siliču v Koper. S tem bi bila zadeva za nas zaključena, ker smo vsakomur dali možnost in priložnost, da pove svoje mnenje, svoje mnenje pa si na podlagi objavljenih prispevkov kaj določno lahko ustvarijo tudi braveli.

Sežana, 25. 7. 1962

Poštovani tovariš Silič!

Ker dobro poznate naš zbor, smo sklenili, da se posvetujemo z vami o tej zadevi.

V šolskih letih 1960-61, 1961-62 smo zaslužili z našim delom okrog 200.000 dinarjev. Tčne številke ne moremo povedati, ker še ne vemo, koliko nam je dal Radio Koper. — Pevci smo predlagali, da ta denar uporabimo za letovanje. Naši načrti pa so se podrli, kajti šola pravi, da je denar njen. Torej: denar pripada vsem učencem, ne samo tistim, ki so se zanj trudili. Mi trdimo, da denar pripada samo nam in da ga lahko samo mi porabimo. Pravijo, da bo šola porabila denar za nakup klavirja, za kar pa ga je odločno premalo.

Ko smo se o letovanju pogovarjali, je bil tovariš ravnatelj na

tečaju v Ljubljani. Dejal je, da »smo delali načrte za njegovim hrbtom«. Prošnjo za letovanje nam je odbil, češ da bomo lahko šli drugo leto ali pa denar shraniti. O klavirju je molčal.

Tovariš Silič, vi gotovo veste, da smo letos zadnjič s tovarišico Majdo in radi bi preživeli z njo vsaj nekaj dni. Ona o tej prošnji nič ne ve, ker bi jo radi presenetili, če uspemo.

Kam naj se obrnemo, če imamo prav? Šolski odbor se v počitnicah ne more sestati.

Še nekaj. Tovariš ravnatelj je dejal, da se bomo o vsem pogovorili jeseni — ko se začne pouk. Vljudno vas prosimo, da nam čimprej odgovorite in — če je mogoče — kaj pomagate.

Se vedno upamo.

Zbor Srečka Kosovele
Sežana

POMEMBNO POSVETOVANJE O LESNI INDUSTRIJI V KOPRU

Lahko bi še precej povečali izvoz

V torek je bilo v Kopru pomembno posvetovanje okrajnih in republikanskih gospodarskih strokovnjakov in predstavnikov lesno-gospodarskih organizacij koprškega okraja.

Posvetovanje je organizirala okrajna gospodarska zbornica, da bi skupaj proučili izpolnjevanje izvoznih nalog v tej panogi. Rezultati prvih sedmih mesecev niso namreč nič kaj ugodni. Izpolnili so namreč le 47 odstotkov letnega plana. Za lesno industrijo, kjer je dinamika izpolnjevanja plana kolikor toliko enakomerna, to res ni razveseljivo.

Na nizek odstotek izpolnjevanja izvoznega plana vpliva predvsem zastoj v Lesonitu. Prav zato je bilo to podjetje predmet nadvse boljše razprave. Predvsem je treba povedati, da je večidel vzrokov objektivnega značaja. Tovarna je namreč šele v juniju končala rekonstrukcijo in zdaj so v poskusni proizvodnji. Povsem jasno je, da v tej fazi njeni izdelki ne morejo biti na visoki kvalitetni ravni in da zahtevam zahodnega trga še ne ustrezajo. Lesonit ima tudi nekatere druge težave, predvsem v zvezi z zakasnitvami dobav reprodukcijskega materiala iz uvoza, pa tudi podjetja, ki prodajajo lesonitne izdelke v tujino, so v zaostanku s plačili.

Na posvetovanju se je razvila živahna razprava, ali je res treba vse težave pripisati objektivnim težavam, ali pa so vmes tudi subjektivne slabosti. Nekateri diskutanti so najbrž pravilno ugotovili, da je na našem domačem trgu precejšnja konjunktura glede prodaje izdelkov v ultrapasom in da to verjetno vpliva na izvozno politiko tovarne. Ta očitek najbrž ne bo v celoti držal, saj ima podjetje več pogodb s tujimi firmami, morda pa bi bilo vendarle treba nekaj več napraviti v smeri preorientacije na tuji trg. Zdi

UREDITEV MESTA

Komunalno-gospodarska ustanova v Ilirski Bistrici bo letos na Partizanskem hribu v Ilirski Bistrici, kjer grade več stanovanjskih hiš, zgradila oziroma na novo uredila 800 metrov kanalizacije in 400 metrov vodovodnega omrežja. Sredstva za ta dela bodo črpali iz komunalnega prispevka, ki ga ustvarjajo investitorji in letos bodo dosegla že 7 milijonov dinarjev.

POGOZDOVANJE

Kmetijska zadruga »4. junij« v Ilirski Bistrici bo začela še v tem letu s pogozdovanjem goščav v Brkinah. Za sedaj je predvideno pogozdovanje na okrog 100 hektarjih na območju Jelšan, Staroda in Male ter Velike Bukovice. Za pogozdovanje so izbrali hitrorastoča drevesa, predvsem zeleni bor.

POVSOD HUDA SUŠA

Tudi na ilirsko-bistriškem področju te dni precej občutijo sedajočo sušo. Reka Reka, ki je vedno bogata z vodo, se je skoraj popolnoma osušila. Tako stanje zaskrbljuje predvsem ribiče, ker je struga Reke polna odpadnih vod, ki jih spuščata tovarni Lesonit in Tovarna organskih kislin iz Ilirske Bistrice. Sedanja suša pa povzroča tudi številne gozdne požare in gasivske enote morajo tudi večkrat v enem dnevu posredovati s sodelovanjem domačinov.

se nam tudi, da se podjetje premo prizadeva, da bi zmanjšalo izvoz reprodukcijskega materiala iz dežel s konvertibilnimi valutami. Lesonit je eden najmočnejših uvoznikov s tega področja in kompenzacija zaenkrat ni povsem zadovoljiva. Slišali smo več priporočil o delni preorientaciji na vzhodne dežele in o večji prizadevnosti, da bi nekatere surovine izdelovali doma. Končno je padel predlog, da bi se dalo tudi manj kvalitetne proizvode izvažati, seveda po nekoliko nižji ceni. To delajo tudi druge države, ne da bi zato izgubile trgovski ugled.

O vseh teh problemih tovarniški kolektiv že nekaj časa resno razpravlja in prepričani smo, da bodo našli najboljšo rešitev. Bili so že posebni sestanki organov samoupravljanja, Zveze komunistov in sindikatov in prepričani smo, da bodo tudi priporočila posvetovanja vzeli kot konstruktivno kritiko in se še energičneje lotili svoje glavne naloge — izvoza.

Seveda imajo težave pri izpolnjevanju izvoznih planov tudi druge lesno-gospodarske organizacije. Toda na posvetovanju so ugotovili, da je težave niso nikjer nepremostljive in da so po-

vsod možnosti ne samo za izpolnitev, ampak tudi za prekoračitve izvoznega plana. Predstavnik podjetja Topol je na primer tožil, da ne dobijo kreditov za izpolnitev opreme. Toda prisotni predstavnik bančnih ustanov mu je takoj odgovoril, da takih težav objektivno sploh ni, kajti podjetja, ki potrebujejo sredstva za pravico izvoza, imajo vso prednost pri dodeljevanju kreditov. Res pa je, da je od podjetij odvisno, da čimprej predložijo ekonomsko točno pripravljene predloge.

Na posvetovanju smo slišali mnogo pripomb o slabih povezavih med proizvajalci lesa in predelovalci. Se celo zdaj, ko so odobrili naknadni plan sežnje iglavcev, se sem pa tja pojavi pomanjkanje surovin. Delno je temu kriva slaba koordinacija in tudi nerazumevanje med zainteresiranimi podjetji. Tako je na primer zastopnik Javora omenil, da mu je postojnska zadruga postavila pogoj plačila v osmih dneh in 12-odstotne zamudne obresti. Tak raki je za ureditev vseh manipulacijskih poslov odločno preprekel in Javor je moral zavrniti trgovanje s to gospodarsko organizacijo. Mislimo, da je res že

skrajni čas, da pride do temeljito pripravljene posvetovanja vseh lesno-gospodarskih organizacij okraja, kjer bi našli skupen jezik, in se končno podredili glavnemu cilju — to je povečanju izvoza. O takem posvetovanju govorimo že več let, pa ga kljub temu nismo uspeli organizirati.

Seveda vprašanje izvoza ni samo stvar letošnjega leta. Na njem je treba delati perspektivno in takoj začeti pripravljati elaborate. Koprski okraj ima možnost, da že prihodnje leto poveča izvoz s področja lesnega gospodarstva za tri četrtilijona dolarjev, toda za to potrebuje pol milijona dolarjev in 350 milijonov dinarjev investicijskih sredstev. Nedvomno je, da bomo ta sredstva tudi dobili, če bodo elaborati temeljito pripravljeni, saj imajo investicije, ki omogočajo povečanje izvoza, vso prednost. Pri vseh naših naporih za povečanje izvoza pa moramo seveda paziti, da ne zaidevmo v tako imenovani izvozni aktivizem ali v izvoz za vsako ceno. Kajti samo realen izvoz, ocenjen skozi mednarodno delitev dela, lahko spodbudno vpliva na delovni položaj kolektiva in koristi našemu gospodarstvu kot celoti. — Lj

KOLEKTIV INTEREUROPE IN URESNIČEVANJE LETOŠNJIH PLANSKIH OBVEZNOSTI

Priznanje za dobro opravljeno delo

Osrednji delavski svet podjetja za mednarodni transport, špedicijo in pomorsko agencijo — Intereuropa — v Kopru je na seji, ki je bila 27. t. m., razpravljal o izpolnjevanju planskih nalog v prvem polletju ter sprejel nova pravilnika o delitvi čistega in osebnega dohodka.

Kot gost je seji prisostvoval pomočnik republikanske sekretarja za promet inž. Subic, ki je v krajšem nagovoru izrekel priznanje kolektivu Intereurope za uspešno izpolnjevanje letošnjih planskih obveznosti v dokaj zaostrenih tržnih pogojih. Hkrati je dal priznanje še posebej organom samoupravljanja v podjetju, ki načrtno usmerjajo in kritično ocenjujejo poslovne uspehe posameznih ekonomskih enot po vsej državi.

Po seji smo zaprosili predsednika osrednjega delavskega sveta Stanka Gorjanca za krajši pomenek o izpolnjevanju plana in o novih pravilnikih.

— Naš kolektiv — je dejal tovariš Gorjanc — je v prvem polletju realiziral skoraj 5 milijard dinarjev. Ta številka pa sama zase ne pove kaj dosti o stanju podjetja. Zategadelj je osrednji delavski svet pri sprejemanju plana za leto 1962 postavil vse planske obveznosti na osnovu ustvarjenega čistega dohodka. Po letošnjem planu naj bi ustvarili čisti dohodek v znesku 740 milijonov dinarjev. V prvem polletju smo dosegli 337 milijonov čistega dohodka oziroma za 45,54 odstotka letnega plana. Naj dodam, da zaradi narave posla našega kolektiva dinamika izpolnjevanja planskih nalog ni enakomerna skozi vse leto, ker glavni del poslov opravimo v drugem polletju. Če to upoštevamo, potem smo lahko zadovoljni z rezultati poslovanja v prvem polletju, in tembolj, ker je splošno znano, da postajajo pogoji na trgu v zadnjem času čedalje zahtevnejši. —

Znano nam je, da je letos vaš kolektiv prevzel precejšnje ob-

veznosti tudi v mednarodnem transportu in špediciji. Ali bi nam lahko pojasnili, tovariš Gorjanc, kako uresničujete to svojo plansko obveznost?

Res je, tu smo prevzeli velike naloge, saj smo se odločili, da bomo z mednarodnimi transportnimi in špedicijskimi uslugami ustvarili devizni priliv v znesku 700 tisoč dolarjev. Zelo razveseljivo pa je dejstvo, da smo z delno načrtno preusmeritvijo in z nemajhnimi napori uspeli v prvem polletju doseči kar za 71 odstotkov celotnega predvidenega deviznega priliva v letošnjem letu.

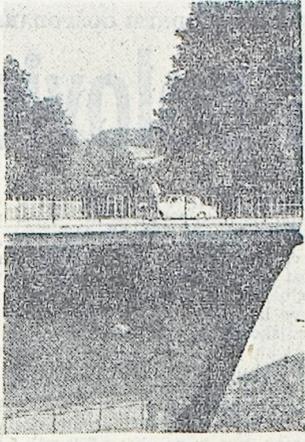
Katere vaše ekonomske enote pa so bile v prvem polletju najboljše pri izpolnjevanju svojih planov?

Največje uspehe so dosegle ekonomske enote: Ljubljana, Reka, Maribor, Novi Sad in Koper, ki so presegle svoj plan od 13 pa celo do 86 odstotkov. S tem najvišjim odstotkom se je izkazala naša ekonomska enota v Ljubljani. Lahko rečem, da bo kolektiv Intereurope, kljub nekaterim težavam pa tudi slabostim, ki so se

pojavele predvsem v Zagrebu, svoje letošnje planske obveznosti prav gotovo izpolnil, in upamo, da jih bo za nekaj odstotkov celo presegel.

Kakor že omenjeno, ste na seji sprejeli tudi nova pravilnika o delitvi čistega in osebnega dohodka. V čem pa so bistvene razlike med dosedanjima in novima pravilnikoma?

Bistvena razlika med dosedanjim in novim pravilnikom o delitvi dohodka je v tem, da smo v novem pravilniku predvideli ne več delitev dohodka, kot je bilo to doslej, ampak delitev čistega dohodka, ki ostane podjetju po plačilu vseh družbenih dajatev, to je samo tistega dohodka, s katerim kolektiv samostojno razpolaga. Če primerjamo lanske delitve čistega dohodka, ugotovimo, da smo lani porabili 81 odstotkov tega dohodka za osebne dohodke, 19 odstotkov pa za sklade. V novem pravilniku pa je to razmerje bistveno drugačno, ker določamo za osebne dohodke le 72,8 odstotka, za sklade podjetja pa 27,2 odstotka. Za takšno drugačno razmerje v delitvi smo se zavestno

Delavci Vodne skupnosti Primorske te dni čistijo strugo Bistrice v Ilirski Bistrici, kamor mesečni neodgovorno odčitajo vse množice smeti in druge odpadke. Tega se je toliko nabralo, da se je krepko usmrdilo, ko je zaradi suše voda močno upadla. Onesnažena Bistrica ni mogla zaradi nizkega stanja vode odnesti vsega v Reko in je zato do očiščenja zasmrjala vso okolico. Prav isti pojav, pa je tudi v Reki, ki se je skoraj posušila, ter zato njen leni tek ne more sproti odplavljeni vse nesnage in odpadki iz mestne kanalizacije ter industrijskih objektov. Razumljivo je zato, da je skoraj za mrtvo vsako življenje v vodi in da je skrbna bistriška ribiška družina spet prebrala več kot 3000. Te bi se lahko deloma tudi izognili, če bi bila pod Lesonitom Reka že regulirana, kot je bilo to že zdavnaj predvideno s posebnim programom

Kaj pa pravilnik o delitvi osebne dohodka?

Ta je odbržal v glavnem ista načela kot dosedanj, le da smo še bolj poudarili načelo, da dobi največ tisti kolektiv ekonomske enote, ki uspe s čim smotnejšim delom tudi največ ustvariti. Novi pravilnik o delitvi čistega dohodka pa postavlja tudi dve okvirne kriterije za analitično oceno delovnih mest in ljudi na teh delovnih mestih. a. b.

NOVA STANOVANJA

Podjetje Elektro Sežana bo še to leto začelo graditi v Il. Bistrici poslovno-stanovanjsko zgradbo. V prtiličju zgradbe bodo namreč poslovni prostori z elektroservisom, v zgornjih nadstropjih pa bo šest stanovanj. Predvideni stroški gradnje so ocenjeni na okrog 40 milijonov dinarjev.

OB ANALIZI GOSPODARJENJA V PRVEM POLLETJU V ILIRSKOBISTRIŠKI OBČINI

Treba bo še več trdega dela

Oba zbora občinskega ljudskega odbora bosta na prvem zasedanju obravnavala realizacijo plana za prvo polletje. Poročilo ugotavlja, da je industrija dosegla letni plan za 49,4%, planirane proizvodnje, ali 75% v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Vendar je pri tej oceni nujno izključiti lesno industrijo »Lesonit«, ki je bila prvih pet mesecev v rekonstrukciji. Potem vidimo, da je bil letni plan industrijske proizvodnje dosežen s 46,5%, ali 89,8% namram planu lanskega leta. V prvem polletju je bilo v industriji zaposlenih 1269 ljudi, kar je za 0,6% manj, kot je to s planom zaposlovanja delovne sile predvideno in za 3,6% manj, kot v istem obdobju lanskega leta. Tako je lesna industrija »Lesonit« dosegla letni plan s 33,5%, ali 61,2 odstotka v primerjavi z istim obdobjem minulega leta. Delovne sile je

imela zaposlene za 0,5% več kot lani, ali 1,6% manj kot je to s planom predvideno. Produktivnost dela se je zaradi modernizacije proizvodnje izredno povečala in se že močno približala evropski ravni.

Lesna industrija »Topol« je v prvi polovici letošnjega leta dosegla plan s 94,4%, ali 92,9% v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Dokaj dobro je ugotovitev za podjetje zaposlitev delovne sile, ki izkazuje 94,6% namram planu in le 89,4% v primerjavi z letom 1961. Nekateri problemi, ki tu obstajajo, so izrednega pomena za tako stanje, v katerem se podjetje nahaja. Ti problemi so poleg subjektivne tudi objektivne narave. Predvsem je na prvem mestu vprašanje zalog in dobava bukovke hlobovine. Bukovo hlobovino dobavlja gozdno gospodarstvo, ki pa ima lastne probleme, ki posredno vplivajo na lesno industrijo Ilirskobistriškega komunale. Eden iz njih je pomanjkanje zlasti delovna sila, ki v času največje eksploatacije lesne mase odhaja na dopuste. Upoštevati je treba, da so ti delavci v večjem številu polproletarci, ki imajo poleg zaposlitve še delo doma na manjših površinah lastne zemlje. To pa se zelo močno odraža pri prvi in drugi delovni sili. Zato ta problem z mnogo truda odpraviti, česar pa se razumljivo zgolj z administrativnimi ukrepi ne bo dala. Nič manjši ni problem izvleka lesa, bodisi to zaradi slabih vremenskih razmer, ali pa zopet zaradi delovne sile, ki ne spravlja lesno industrijo Ilirskobistriškega komunale v zelo težak in dokaj kritičen položaj.

Tovarna organskih kislin je v prvem polletju dosegla od vseh industrijskih podjetij najboljši uspeh. Tega je seveda nemogoče splošiti, ker glede na stroko in asortiment ima nekoliko ugodnejši položaj glede planiranja na tržišču. Tu se je polletna proizvodnja povečala za 10%, hkrati pa se je povečala delovna sila v primerjavi z lanskim letom za 23,3 odstotka in je že za 11,7% nad plan letošnjega leta. To povečanje je sicer v skladu z internim korigiranim planom od strani podjetja. Iz fizičnega obsega proizvodnje pa je ugotoviti, da sta se odkup mleka in predelava surovega masla in kazeina nekoliko zmanjšala zaradi izgube pri dobavi iz postojnskega področja. Zaradi tega je bilo podjetje primorano se preorientirati in močno povečati proizvodnjo citronske kisline, pa tudi vinske kisline. Tako bo pri teh proizvodnih plan močno presežen. Ta preorientacija pa je imela zlasti za posledico pri prvem delovni sili nujno povečati. Nadalje se je pri proizvodnji citronske kisline spremenil sam proces proizvodnje. V lanskem letu so proizvajali citrionsko kislino iz uvoženega polproizvoda — citrata, dočim so letos pristopili k domači dobavi iz prvih in drugih proizvodnih citrat in nato naprej citrionsko kislino. Pri tem se je seveda proizvodni postopek povečal za eno celo operacijo, hkrati pa je odpadel v ce-

loti uvoz citrata in s tem velik prilahno deviznih plačilnih sredstev. Blagovni promet je glede dinamike nekako v sorazmerju z industrijsko proizvodnjo in ne kaže nekega hitrega vzpona, temveč se nahaja več ali manj v stagnaciji. V prvem polletju je bilo dosežen 48,2% plana, ali za 9,4% več kot v preteklem letu. Vrednostno povečanje pa ne more biti realna slika napredovanja, kolikor se blagovni promet ne veča tudi količinsko. Samo vrednostno večanje blagovnega prometa je v glavnem posledica porasta cen.

Trgovsko-prositiščno podjetje »Ilirija«, kot glavni predstavnik trgovine v Ilirskobistrici, je letni plan za 46,7% plana in za 3,7% več kot v istem obdobju lanskega leta.

V kmetijski proizvodnji obstaja bojazan, da kmetijsko leto ne bo dalo tistega rezultata, kot se je pričakovalo. Ta izpad bo nastal predvsem zaradi neugodnih vremenskih razmer v času vegetacije. V zasebnem sektorju kmetijstva bo žita za 60% manj od lanskega leta, letina sena pa bo dosegla le 70% lanske proizvodnje. Sadje je prav tako slabše obrodilo, kot je to bilo pričakovati v času cvetenja, in kaže, da ga bo le 40% lanske proizvodnje. Prihodek krompirja je povsem slab in bo tudi pri pridelek dosegel komaj 60%. Lanskoletna prodaja v kmetijski sektorju in realizacija sicer v KZ 34. junija je realizacija plana skladno razvila. Proizvodnja mleka je dosegla 1466 hl in s tem količinsko dosegla za 41,3% vrednostno povečanje za 57,4%. Plan rastlinske proizvodnje je tudi v sorazmerju z delovno silo. Zaradi slabše letine sena je bilo treba pristopiti h košnji v višjih predelih, kar pa seveda izgub ne bo nadoknadilo, a jih bo vsaj omililo. Pričakovati je zelo dobro košnjo otave in pridelek lucerne. Navzile vsem težavam je finančna realizacija dokaj uspešna, saj znaša pri KZ 24. junija 47,9% plana in je za 31,7% večja od realizacije istega obdobja lanskega leta. Pri KZ »Tone Tomšič« Knežak je ta dosežena s 50,5%, ali 54,4% večja, kot v letu 1961. Obe zadnji skupaj sta dosegli 48,9% plana, ali za 39,8% več kot v istem obdobju lanskega leta.

Pri obravnavanju osebnih dohodkov je treba nujno ugotoviti, da se številno zaposlenih, ki prejemajo manj kot 10 tisoč dinarjev mesečnih dohodkov, manjša na račun povečanja onih, katerih osebni prejemki so v razponu od 20 do 40 tisoč. Če vzamemo za primerjavo mesec januar z mesecem junijem, potem ugotovimo, da so v mesecu januarju prejemali trije delavci manjše osebne dohodke kot 10 tisoč dinarjev, dočim se je to število v mesecu juniju zmanjšalo za dva, od 10 do 15 tisoč jih je v januarju prejelo 152 delavcev, v juniju 55, od 15 do 20 tisoč v januarju 483, v juniju 315, od 20 do 25 tisoč v januarju 237, v juniju 351, od 25 do 40 tisoč v januarju 350, v juniju 432 in od 40 do 80 tisoč v januarju 104 in v juniju 141 delavcev. J. K.

7 DNI DOMA

● Za prihodnje leto se obeta zelo povečana dejavnost naših rafinerij nafte. Strokovnjaki so namreč ugotovili, da bi z izkoriščanjem sedanjih zmogljivosti rafinerij in surovinne baze lahko v letu 1963 predelali najmanj milijon 700 tisoč ton surove nafte. Tako na primer bi rafineriji v Bosanskem Brodu in v Sisku predelali po 580 tisoč ton, rafinerija na Reki pa okrog 550 tisoč ton. Predelava surove nafte bo dala naslednje količine naftinih derivatov: 316 tisoč ton motornega bencina, 87 tisoč ton petroleja in goriva za reaktivna letala, skoraj 600 tisoč ton goriva za Dieslove motorje, 36 tisoč ton motornega olja, 49 tisoč ton gorilnega olja, 49 tisoč ton bitumena in več kot 70 tisoč ton drugih derivatov. Z izvozom približno 100 tisoč ton gorilnega olja pa bomo krili stroške uvoza za 100 tisoč ton surove nafte za predelavo, ki bo namenjena dopolnitvi sortimenta naftinih derivatov.

● Rudarji rudnikov v Varesu so v prvem polletju nakopali 500 tisoč ton železne rude. Ta količina izkopa kaže, da bodo vareski rudarji tudi letos izpolnili predvideni plan izkopa.

● Te dni so začela izvozna podjetja izvažati tudi slive, ki so letos dobro obrodile. Prav zaradi tega, ker je po slivah tudi v inozemstvu, predvsem na zahodnoevropskem trgu, veliko povpraševanje, računajo, da bomo letos izvozili najmanj 20 tisoč ton sliv.

● Vinska trta je v Makedoniji dobro obrodila in kaže, da bo letošnji pridelek dosegel 95 tisoč ton grozdja, se pravi skoraj 15 tisoč ton več kot lani. Na novih, sodobno urejenih vinogradih bo namreč hektarski donos dosegel tudi do 270 stotov. V Makedoniji je okrog 27 tisoč hektarov vinogradov, to je nekaj več, kot jih ima Slovenija.

● Eno izmed naših največjih gradbišč je prekop Donava—Tisa—Donava. Te dni bodo dokončali 33 km dolg odsek med Bačo in Bačkim Petrovcem, da bo osušenih več kot 25 tisoč ha zemlje in bo moč namakati okrog 35.500 hektarov. Samo na tem odseku so izkopali okrog osem milijonov prostorninskih metrov zemlje in pri tem so uporabljali posebna plovila, na katerih so bili montirani stroji. Ves prekop pa bo dolg več sto kilometrov in bo dograjen v naslednjih treh letih.

● Te dni je na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani VIII. mednarodni sejem vin, žganih pijač in sadnih sokov. Na njem sodeluje 244 podjetij iz 18 držav s skupno 981 vrzoci, naša država pa je s svojo udeležbo na sejmu ponovno opozorila, da ima njeno vinogradništvo visoko ceno, posebno še v doslej najbolj priznanih vinorodnih deželah. Mednarodna ocenjevalna komisija je namreč ugotovila, da sodijo jugoslovska vina med najbolj kakovostna na svetu! Žal pa si za sedaj, zaradi slabe propagande ne utirajo poti na svetovni trg v tolikšni meri, kot bi si jo lahko.

● Jugoslovska polletna proizvodnja bombažnih in staničnih tkanin je znašala 153.990.000 m², tkanin iz umetne svile 12.258.000, jutovine je bilo 11.813.000, volnenih tkanin 15.000.000, konopljenih tkanin 3.827.000, lanenih 2.045.000 m² itd. In v prvih šestih mesecih je konfekcijska industrija predelala 16.565.000 kvadratnih metrov tkanin v perilo in 12.335.000 kvadratnih metrov v obleke. Ti podatki torej kažejo, da je tekstilnih izdelkov na zalogi precej, in to več ali manj zato, ker visoke prodajne cene tekstila ne omogočijo njegovega pravočasnega plasmana na domačem, tudi ne na tujem trgu, posebno še, ker so nekatera izvozna podjetja zamudila ugodni trenutek za sklepanje pogodb z inozemskimi interesi.

● Letos bodo v Vojvodini pridelali več kot 93 tisoč vagonov pšenice, saj je bil povprečen pridelek na okrog 482.000 hektarjih okrog 19 metrskih stotov, visokorodna pšenica pa je rodila več kot 25 metrskih stotov na hektar.

● Montažno podjetje za hidroelektrarne in splošno montažo »Hidromontaža« v Mariboru bo v kratkem oskrbelo domači trg z novimi 70- in 135-litrskimi hladilniki, ki bodo sodobnejše izdelave, bolj prostorni ter tudi bolj lično opremljeni od sedanjih, ki so enake litraže.

Zakaj spet fluorografiranje?

V vseh treh obalnih občinah okraja Koper so v teku pripravave za obvezno fluorografiranje celotnega prebivalstva v starosti nad 19 let.

Fluorografija ima namen, da pravočasno odkriva med prebivalstvom vsa poznana obolenja prsnega koša. Ne samo tuberkuloze, temveč tudi obolenja srca, velikih žil in raka, za katerimi oboleva vedno več ljudi po vsem svetu. Glavni namen pa je še vedno v odkrivanju od sedaj še nepoznatih tuberkuloznih bolnikov.

Kljub dejstvu, da za tuberkulozo umre vsako leto manj ljudi, ostaja to obolenje še vedno tako problem pedinca kot skupnosti. Leta 1946 je umrlo na področju okraja Koper še 119 oseb na 100.000 prebivalcev, leta 1960 še samo 21. Umrli so predvsem iz kmetijskih predelov, medtem ko je prva povojna leta bilo več smrtnih primerov v mestih. Pred šestimi leti smo odkrili letno 23 novih bolnikov s pljučno tuberkulozo na 10.000 prebivalcev, lansko leto pa le 11 oseb. Največ novoodkritih bolnikov je v starosti od 20 do 49 let in onih nad 60 let. Več

aktualna tema

nekaj letih vračajo zaradi ponovnega obolenja. Največkrat so to oni, ki se niso disciplinirano zdravili ali so bili neustrezno zaposleni. Se enkrat več obolevajo moški kot ženske. Da odkrivamo vedno manj bolnikov s pljučno tuberkulozo, je gotovo uspeh naporov družbe, ki je vložila vsa povojna leta ogromna denarna sredstva za borbo proti tuberkulozi, dobro organizirane zdravstvene službe in izboljšanje ekonomskega stanja prebivalstva.

Vendar smo preteklo leto izgubili 41.045 delovnih dni aktivnih zavarovancev zaradi tuberkuloze. Res je sicer, da se odkriva zaradi vedno boljše

specialistične službe vedno več bolnikov s tuberkulozo ledvic, ženskih spolnih organov in oči. Po približni ocenitvi za zadnja tri leta izgubimo letno od 180 do 200 milijonov din za zdravljenje tuberkuloznih oseb, zaradi izplačevanja hranarin zavarovancem, pomoči občin obolenim in njih svojem in izgube narodnega dohodka.

Ko razmislimo o vsem tem, vidimo, da je tuberkuloza še vedno ne samo zdravstveni, ampak kako še ekonomski problem celotne družbe. Doseženi uspehi na področju boja proti tuberkulozi nam morajo biti v spodbudo, da bomo še z večjim elanom nadaljevali boj do dokončne zmage — to je iztrebljenja te zahrbitne bolezni.

Fluorografska akcija pa bo uspela le, če se bomo odzvali prav vsi! Utrošena denarna sredstva se bodo bogato obrestovala v tem, da bomo odkrili še vse do sedaj nepoznane tuberkulozne bolnike, začetne oblike pljučnega raka, srčna in druga obolenja, in pričeli zdraviti že v začetku bolezni.

Dr. Ivan Kastelic

UGIBANJA PO UGODNEM GOSPODARSKEM POLLETJU V PIRANSKI KOMUNI

V drugi polovici leta še bolje

Podatki o zadovoljivem izpolnjevanju planskih nalog v piranski komuni niso razveseljivi zgolj za piransko komunalno skupnost, temveč za ves koprski okraj, ki je v povprečju, žal, precej zaostal za sprejetimi planskimi obveznostmi.

Nekaj podatkov o gibanju proizvodnje v piranski komuni v prvem polletju povsem opravičuje optimistično napoved, da bo v drugi polovici leta zastran tega še znatno bolje — ne nazadnje po zaslugi letošnje izredno ugodne turistične sezone. Kot znano, se je »turistični barometer« povzpela najvišje med 1. julijem in 15. avgustom, Pirančanom pa gre priznanje, da so letos storili vse, da bi letošnjo turistično sezono kar se da podaljšali, kar obeta seveda nov priliv dragocenovnih turizmskih sredstev. Nikakor pa tudi le s ne moremo biti zadovoljni s turistično politiko domala vseh 44 občinskih domov, ki so še vedno brez poslušne za komercialni turizem. Toda več o tem prihodnjič.

Sicer pa 45,7 odstotka izpolnitve letnega plana v prvem polletju z realizacijo nad 8 milijard dinarjev kaže, da so v piranski komuni dobro zastavili gospodarski program. Nič čudnega, če je bilo tudi precej pesimističnih napovedi, kajti le malokdaj je pričakovano, da bo realizacija v prvem polletju letos presejala lanske v istem obdobju za celih 26 odstotkov.

Nikakor pa ni moč mimo nekaterih slabosti, pred katerimi v piranski občini ne zatiskajo oči. Predvsem je boleče nedosledno izpolnjevanje investicijskih programov. Tako je na primer ladjedelnica investirala v prvem polletju vsega 6 milijonov dinarjev od planiranih 221 (!) milijonov, KZ Lucija od planiranih 81 milijonov vsega 16 milijonov dinarjev itd. Zaskrbljenost ni odveč, kajti na dlani je, da pri takšnem zaostanku v drugem polletju vsega ne bodo mogli nadoknaditi, kar se utegne negativno zrcaliti v gospodarstvu komune že v bližnji prihodnosti.

Nad vse razveseljiva je ta analiza, ki kaže, da je dobljen del povečanja realizacije pripisati prizadevanju kolektivov, torej večji storilnosti in znatno večji proizvodnosti. Predvsem velja omeniti marljive piranske solinarje, ki so posebno v minulih dveh mesecih, zahvaljujoč tudi ugodnim vremenskim razmeram, imeli zelo bogato žetev soli. Ta podatek je tem bolj pomemben, ker so tudi piranske soline zaradi ukinitve uvoza soli povsem odvisne od lastnih zalog.

Krepko so povečali tudi dohodek na posameznika v podjetju »Začimba«. Namreč povečanje dohodka na osebo od 272 tisoč din v prvem polletju lani na 433 tisoč din v istem obdobju letos najbolj zgovorno označuje 50,9 odstotno realizacijo letnega plana v prvem polletju. Z 38,5 odstotka realizacije letnega plana v prvem polletju pa znatno zaostajajo v piranski ladjedelnici. Resda je gospodarski program ladjedelnice letos zelo »napet« — to dokazuje zaostajanje kljub znatnemu porastu vrednosti proizvodnje na osebo — za

BLED je v japonskih pristaniščih. BOHINJ bo na poti iz Casablance priplul 6. septembra na Reko in bo 13. septembra v Koprju. BOVEC je v Buenos Airesu. BELA KRAJINA naklada v Trstu. BIHAC je na poti iz Masulipatnama na Reko, kamor bo prišla 8. septembra. DUBROVNIK naklada tovor v Pločah. GORANKA je v japonskih pristaniščih. GORENJSKA je v Benghaziju. KOROTAN pluje iz San Diego za Sredozemlje in bo 13. septembra v Genovi. LJUBLJANA naklada v Zdanovu. MARTIN KRPAN bo 1. septembra vplul v Lattakijo. PIRAN je na Reki. POHORJE je iz Leningrada prispela v italijanska pristanišča. ROČ je priplul v Leningrad. TREBOVLJE je v azijskih pristaniščih Cochín, Madras in Singapore. ZELENGORA manipulira s tovorom v Spezziji.

NA DOBRI POTI

(Nadaljevanje s 1. strani)
ZKJ v prakso. Razveseljivo je, da kolektivni kot celota to akcijo komunistov povsod prizadevno podpirajo.

Na seji komiteja je bila tudi daljša razprava o kmetijstvu v koprski komuni. Sicer proces združevanja kmetijskih organizacij še ni v celoti zaključen (v sestavi KZ Koper naj bi razen obratov kmetijskega kombinata prišla tudi mlekarica, Vino Koper in servisna delavnica Mototehne), vendar so v razpravi ugotovili, da bo treba to veliko gospodarstvo s skoraj tisoččlanskimi kolektivom ob sodelovanju vseh družbenih, oblastvenih in političnih činiteljev kar najbolj smotrno konsolidirati in tako postopoma postaviti kmetijstvo v vlogo, ki mu v našem gospodarstvu gre.

to bodo morali v tem podjetju v drugi polovici leta krepko zastaviti vse sile. Žal jih v teh prizadevanjih močno ovira nedoslednost Litostroja, ki ni izpolnil pogodbenih obveznosti zastran dobave ladijskih motorjev za indonezijske naročnike ladij.

Dokaj ugodno izpolnjujejo planske obveznosti tudi pri Splošni plovi, kjer so povečali realizacijo v prvem polletju tega leta na tri milijarde 476 milijonov dinarjev, kar je za okrog 920 milijonov več kot v minulemu letu. Zato so tudi pripravi, da bo planirana realizacija — 7 milijard 776 milijonov dinarjev — dosežena v celoti. Lepe gospodarske rezultate je pripisati pri Splošni plovi tudi študiji, izboljšani kontroli potrošnje materiala, boljši delovni disciplini in podobnim ukrepom, ki jih je sprejel kolektiv Splošne plovi v začetku tega leta.

Ne gre podcenjevati tudi podatka, da je trgovina presejala lanske letošnje realizacije v prvih šestih mesecih za celih 20 odstotkov, medtem ko v isti primerjavi beležijo v obrti celo 45,7 odstotno povečanje realizacije.

Osemnajstodstotno povečanje realizacije v gostinstvu in turizmu v primerjavi s šestmesečnim obdobjem preteklega leta pa je le borna primerjava za uspehe, ki so jih na področju komercialnega turizma dosegli v piranski komuni v zadnjih treh mesecih. Dokončni podatki za to razdobje sicer še nimamo, vendar domneva o vsaj 60 odstotnem povečanju finančne realizacije v primerjavi s istim obdobjem lani nikakor ni pretirana. Prizadevanja, da bi premagali nekatero težavo v gostinskem podjetju Metropol v Piranu ter predvsem naložbe v nove gostinske in turistične objekte, odpirajo tej komuni že v nasled-

njih letih nesluten gospodarski razmah — seveda samo v pogojih še bolj smotrnega gospodarskega načrtovanja in investiranja, ob dobrih vodilnih in strokovnih kadrih in ob bolj smotrni kadrovski politiki v gostinstvu in turizmu nasploh. Nenačrtno kadrovanje in slaba kadrovska politika v tej panogi gospodarstva je namreč že rakava rana — slabost, ki utegne povzročiti kolektivom še mnogo glavobola. Zato je ne kaže podcenjevati!

PROIZVOD KOMBINATA DELAMARIS IZOLA

PRED OBRAČUNOM DELA MLADIH V IZOLI

Več bremena na mlajše rame

Zopet se bližata čas pregleda dela mladinske organizacije po aktivih in čas priprav za občinsko mladinsko konferenco. Obrisno poročilo o delu mladine lahko že pred konferenco pokaže napredek in slabosti posamez-

nih aktivov. Med lepe delovne uspehe sodi vse večje uveljavljanje mladih v delavskem upravljanju, kjer že postopoma prevzajajo nase bremena starejših. To aktivno delo se je pokazalo v vseh aktivih mladine v gospodarskih organizacijah, posebno tam, kjer so ustanovljeni klubi mladih proizvajalcev, kot na primer v Mehanotehnik in delno tudi v Delamarisu.

intenzivnejše vključevanje mladih ljudi v mladinsko organizacijo. Toda podrobneje bodo o tem razpravljali na sestankih aktivov in posebej še na bližnji mladinski občinski konferenci.

Skrivnost uspeha

Nekdo je bilo...

Tako se začnajo vse pravilice. Toda to, kar boste prebrali, ni pravilica, pač pa drobce iz našega vsakdanjega življenja.

Pisali smo leto 1958. Takrat je bilo v Dutovljah »Remontno gradbeno podjetje«, ki je štelo komaj 50 zaposlenih in realiziralo okrog 19 milijonov dinarjev skupnega dohodka. Nekaj pa velja omeniti: to podjetje se je že takrat usmerilo na opravljanje tudi drugih obrtniških uslug. Toda, to je bil le začetek oblikovanja novega podjetja, ki danes pod imenom »SPOŠNO OBRATNO PODJETJE« Sežana z razširjeno dejavnostjo obrtniških uslug več ali manj zadovoljuje potrebam širokega kroga občanov sežanske komune in tudi marsikaterega državljanca iz sosednjih občin ali drugih jugoslovanskih republik.

In kje je skrivnost, da se je to podjetje v kratkih štirih letih razvilo iz neznanega obrata v renomirano

podjetje s 190 delavci ter z okrog 136 milijonov dinarjev celotne realizacije? Boste vprašali.

Odgovor je zelo preprost: kakovost izvršenih del, izpolnjevanje dogovorjenih in naročniških in delovnih kolektivom je »do minute točno« in kar je najvažnejše — predmet poslovanja je zelo obsežen. Splošno obrtno podjetje v Sežani ima namreč več obrtnih enot, med katerimi so »Mizarstvo«, »Soboslikarstvo«, »Elektroinstalaterstvo«, kovinska delavnica in servisna delavnica za popravilo Tomosovih ter drugih motornih koles. Sedaj pa organi delavskega upravljanja razmišljajo o razširitvi poslovanja na razne druge servise; seveda tudi s pomočjo delovnih kolektivov tovarn širom po Sloveniji z namenom, da bi občanom sežanske komune nudili kar največ cenjenih obrtniških uslug.

Vzporedno s tem pa podjetje že vključuje v svoj sestav razne manjše obrtniške obrate, da bi pocenilo pro-

izvodne stroške in z združitvijo obratnih sredstev izboljšalo kakovost uslug. Zanimivo pri vsem tem pa je, da je glavni vir dohodka podjetja v zidarski dejavnosti, ki se letova tudi večjih naročil, kot so novogradnje in adaptacije stanovanjskih ter poslovnih stavb.

To je le nekaj obrobni beležki o delu sežanskega Splošnega obrtnega podjetja, ki je edino na področju občine, in ki opravlja vrsto najrazličnejših obrtniških storitev in uslug.

MALI OGLASI

NOV TELEVIZIJSKI SPREJEMNIK, ekran 53, zaradi selitve prodam. Naslov v upravi Slovenskega Jadrana.

SPREJMEM TAKOJ V SLUŽBO krojaškega pomočnika, samskega. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM DVOSOBNO STANOVANJE s souporabo kopalnice v centru Kranja za enako v Koprju, eventualno v Izoli. Skok, Soška ulica 2a, Koper.

UPOKOJENEC - INTELEKTUALEC, star 62 let, samski, želi spoznat osebo upokojenko z lastnim stanovanjem zaradi skupnega gospodinjstva ali živitve. Ponudbe pod »Resnost«.

LOVRENC NA POHORJU vabi! Od 1. septembra cene znižane za 25%. Celodnevni penzion samo 850 dinarjev. Pridite!

ENOSOBNO STANOVANJE S KABINETOM v Zuesterni zamenjam za enako v Koprju. Naslov v upravi Slov. Jadrana.

DVOKOLESA od 700 Lit dalje, CICLOMOTORJE in SKUTERJE od 65.000 Lit dalje z večrinskim prestavami, MOTOCIKLE, nove in rabljene — vam nudi MARCON v Trstu, Piazza Ospedale 6. Pošljamo kot darilne pakete v Jugoslavijo bicikle in vsa motorna vozila na dveh kolesih.

OB VAŠIH OBISKIH V TRSTU ne izpustite obiska trgovine »MAGLIABELLA« na Corsu Garibaldi št. 11 (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas boste našli veliko izbiro pletenin, nogavic in perila za dame, gospode in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku! Proti izreku tega oglasa prejmete darilo!

68 prometnih nezgod

Kljub izredno povečanemu prometu na cestah našega okraja nas visoko število prometnih nezgod v minulih 14 dneh hudo zaskrblja. 68 prometnih nesreč, ki so terjale 5 smrtnih žrtev in večmilijonsko škodo, je tragična dvotedenska bilanca v prometu. Okrog 60 odstotkov nezgod povzročijo tuji, ki s hitro in neprevidno vožnjo ogrožajo lastno in tujo varnost. Zato je povsem umesten ukrep prometnih organov, ki so v zadnjem času še bolj zaostriili nadzorstvo v prometu.

Najbolj črne dni so imeli v tem razdobju kolesarji. Štirje so podlegli poškodbam zaradi lastne ali tuje neprevidnosti. 28-letni Ivan Rojč iz Tinjana je blizu ankaranskega križišča postal žrtev neprevidne voznice Brigitte Kunkel, nemške državljanke, ki je vozila po levi strani cestišča in tako nesrečno zadela v kolesarja, da je Rojč podlegel poškodbam med prevozom v bolnišnico. 18. avgusta pa je kolesar Albin Pečenko padel v Dutovljah s kolesom in je med prevozom v bolnišnico podlegel poškodbam. Istega dne se je blizu Smarij pri Sežani smrtno ponesrečil 54-letni Franc Kovačič, ki je padel s preobremenjenim kolesom. Četrta smrtna žrtev je bil kolesar Stane Bratuž iz Postojne. Poškodbam zaradi padca s kolesom je podlegel v bolnišnici.

Po lastni krivdi in hkrati po krivdi avstrijskega državljanca Gerharda Flecka, ki je imel slabe zavore in je kljub temu hitro vozil mimo avtobusne postaje v Bertokih, je izgubil življenje devetletni Andrej Jež. V trenutku, ko je otrok neprevidno prečkal cesto, ga je povozilo osebno vozilo do smrti.

TENIŠKA PRIREDITEV V PORTOROŽU

Po zaslugi turističnih delavcev nam je končno le uspelo organizirati med glavno turistično sezono v Portorožu kvalitetno športno prireditev. Na teniških igriščih sta se pomerili mestni reprezentanci Maribora in Ljubljane. Po zanimivih srečanjih se je dvoboj končal neodločeno 5:5. Od važnejših izidov naj omenimo zmago Žerovca nad Grmovškom s 6:1, 6:1 in Grmovška nad Škuljem z 2:6, 10:8, 6:0.

Prav bi bilo, da bi se podobne pobude nadaljevale tudi kar zadeva pomorske športe. Že večkrat smo omenili, da bi bilo dobro organizirati tekmovanja v vodnem smučanju, jadraniu, veslanju, plavalnem maratonu in podobno, pa je v glavnem vse ostalo le pri načrtih.

MALI ROKOMET PORAZ PIRANČANK

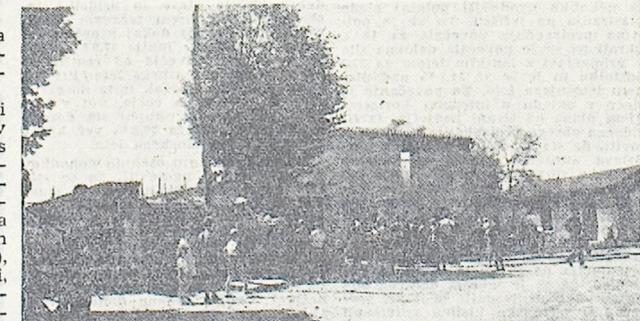
V tekmi za jugoslovanski pokal sta se v Piranu pomerili rokometni ekipi Pirana in ljubljanske Svobode. Ljubljancem so zmagale z 9:6. Zmago so si zagotovile že v prvem polčasu, ko so dosegle vodstvo 7:1. Pozneje so se domačinke močno popravile, vendar je bilo prepozno, da bi nadoknadile razliko.

Pogorišča zaradi malomarnosti

Uspehe gozdozgozovanja in prizadevanje, da bi kar najbolj smotrno gozdili kraška področja, čedalje bolj ogrožajo številni gozdni požari, ki so povzročili samo v minulih dveh mesecih družbi za okrog 30 milijonov dinarjev škode. Najbolj je zastran gozdni požar ogroženo področje Zazida in Raktovca ob progi Pula-Divača. Resda so v minulemu razdobju povzročile mnogo gozdnih požarov lokomotive, katerih iskre so zanetile približno dve tretjini od skupno okrog štiridesetih požarov, povzročitelji številnih požarov pa so tudi malomarni ljudje — otroci (pastirji), ki kurijo ognje in odrasli s cigaretinimi ogorki.

Uspehe gozdozgozovanja in prizadevanje, da bi kar najbolj smotrno gozdili kraška področja, čedalje bolj ogrožajo številni gozdni požari, ki so povzročili samo v minulih dveh mesecih družbi za okrog 30 milijonov dinarjev škode. Najbolj je zastran gozdni požar ogroženo področje Zazida in Raktovca ob progi Pula-Divača. Resda so v minulemu razdobju povzročile mnogo gozdnih požarov lokomotive, katerih iskre so zanetile približno dve tretjini od skupno okrog štiridesetih požarov, povzročitelji številnih požarov pa so tudi malomarni ljudje — otroci (pastirji), ki kurijo ognje in odrasli s cigaretinimi ogorki.

Kljub skrbnemu nadzorstvu požarnih brambe, ki ima na Slavniku celo svojo opazovalno postajo in ljudski nadzor, ki ogrožena področja, kjer je zaradi dolgotrajne suše možnost požarov največja, ni moč vedno, bodisi zaradi hitrega širjenja ognja ali zaradi pomanjkanja vode, posredovati dovolj učinkovito. Marsikdaj pa bi lahko s pravčasno in vsesplošno premoženju. Navajamo najbolj drastičen primer: ko je pred dnevi v Lokvi gorela hiša, so bili skoraj vsi vaščani povsem ravnodušni do požara, čeprav bi se lahko rdeči petelin preselil tudi na sosednja poslopja. Tako je še nekaj dni po požaru tlelo seno, ki bi v primeru močnejšega vetra lahko postalo usodno za marsikatero domačijo.

Preteklo nedelje dopoldne so otroci zažgali seno v hlevih podjetja Jadran Export-Import Sežana v Lokvi pri Divači. Požar se je naglo razširil in sprožil vročino, s hitro vremenoma in rahlega vetra sprožil ob pomarkanju vode uničiti vsa. Na pomoč so prihiteli gasilci in po napornem nekajurnem delu jim je uspelo lokalizirati ognjeno stihijo. Ob tem pa je človeka zažudil pasiven odnos in nebrzižnost večine vaščanov, ki se skorajda niso niti zmenili za grožnjo nevarnosti in vse delo za zažutitev požara prepustili gasivcem.

BALINCANJE, ODOBJKA IN MALI NOGOMET

V soboto, 18. avgusta, je bilo na novem igrišču v Podgradu polfinalno tekmovanje v balincanju in po napeti igri sta se uvrstila v finale ekipa ObLO Hrpelje, ki je premagala ekipo PTT z rezultatom 13:12, in TVD Partizan iz Podgrada, ki je odpravil ekipo železniške postaje Hrpelje-Kozina prav tako s 13:12.

Finalna tekma pa je bila minulo nedeljo v Kozini. Občinski prvak za letošnje leto je ObLO Hrpelje, ki je premagala TVD Partizan Podgrad z rezultatom 13:10 in prejel prehodni pokal.

VPISOVANJE V GLASBENO SOLO V KOPRU

Ravnateljstvo Glasbene šole v Koprju sporoča, da bo vpisovanje v 9. do 12. ter od 16. do 18. ure v šolskem letu 1962/63 bodo delovali naslednji oddelki: pripravnišnica, oddelki za klavir, za violino, violončelo, kontrabas, solopetje, za vsa pihala in vsa trobila. Pri šoli je organiziran tudi tečaj za harmoniko.

SOLSKI CENTER KOVinarsKE STROKE V KOPRU

razpisuje

- Vpis v pripravljalni tečaj za vpis v I. letnik Tehniške šole — strojni oddelek — za odrasle.
- Vpis v tečaj za pridobitev kvalifikacije v kovinarski stroki.
- Vpis v tečaj za pridobitev visoke kvalifikacije v kovinarski stroki.
- Orientativni vpis v pripravljalni tečaj za sprejem na Fakulteto za strojništvo — izredni študij v Koprju.
- Orientativni vpis v I. semester Fakultete za strojništvo — Univerze Ljubljana — izredni študij v Koprju (za tiste, ki imajo srednjo šolo).
- Izpiji za pridobitev kvalifikacije in visoke kvalifikacije v kovinarski stroki bodo od 1. do 10. oktobra 1962.
- Pouk v I. semestru Tehniške šole — oddelka za odrasle — se začne 28. septembra ob 16. uri.

Vpise in prijave za vse zgoraj navedene dejavnosti sprejema tajništvo ustanove do 20. septembra 1962.

Podrobnejše informacije dobijo zainteresirani pri kadrovskih službah svojih podjetij ali pa na oglasni deski Šolskega centra kovinarske stroke v Koprju.

JADRAN export - import

obrat MARMOR Sežana

sprejme na delo

20 vajencev

tudi z nedovršeno osemletko za razna dela v kamnolomih in v kamnoseški delavnici. Vajenci z nedovršeno osemletko imajo možnost pridobiti si poklic kamnolomca s priučitvijo v kamnolomih marmora. — Prošnjo je vložiti na gornji naslov v roku 20 dni. — Plača po tarifnem pravilniku.

»JADRANKA«

tovarna kemičnih in pralnih izdelkov v Piranu v prisilni likvidaciji — prodaja razna osnovna sredstva. — Podroben seznam in popis dobijo zainteresirani pri likvidacijski upravi podjetja, Piran, Cesta JLA št. 61.

MLEKO-KOPER DEKANI

razpisuje

NATEČAJ ZA DVA UČENCA V MLEKARSKI STROKI

Pogoji:

- uspešno dovršena osemletna šola v šolskih letih 1960-61 ali 1961-62;
- starost od 15 do 17 let;
- kandidat mora biti primeren razvit in dobrega zdravja;
- prvenstveno pridejo v poštev moški;
- stroške internata plača podjetje;
- rok prijave takoj oziroma čimprej na upravo podjetja Mleko-Koper Dekani.
- Pouk se začne 5. septembra v Kranju in bo trajal 2 leti.

NOGOMET

Neiznajdljivost napadavcev preprečila zmago

ZELEZNIČAR : DELAMARIS 3 : 2 (2 : 1)

V drugem kolu republiške nogometne lige se je izolski Delamaris pomeril z mariborskim Zelezničarjem in izgubil srečanje s 3:2 (2:1). Pred okrog 800 gledavci je bilo srečanje v Kopru, ker igrašče v Izoli še ne ustreza pravilom. Sodniku Čučniku iz Ljubljane sta se moštvi predstavili v naslednjih postavah:

Zelezničar: Soštarič, Kopše, Degen, Rečnik, Pohovec, Ribič, Kovač, Pšunder, Vagner, Povalec, Frangeš.

Delamaris: Fermo, Gabrijelčič, Jerkovič, Čendak, (Herceg) Sorgo, Sosič, Milojkovič, Marchesan, Černe, Kostič, Kovačič.

Prve minute igre so pripadale gostom in Jerkovič je moral že v četrti minuti s prekrškom reševati nevarno situacijo pred svojimi vrati. Prost strel z razdalje 22 metrov je izvedel Degen. Domači igralci iz nerazumljivih vzrokov niso postavili zidu in Degenov strel je obtičal v mreži. Izolo je ta zadetek zmedel in njena igra je bila še naprej negotova. Že v dvajseti minuti so gostje vodili z 2:0. V akciji celotnega napada je Frangeš ostro streljal v spodnji levi kot vrat. Vratar domačih sploh ni posredoval, čeprav smo imeli občutek, da bi lahko s pravočasno intervencijo zbil žogo v kot.

Šele po tem zadetku so se domači nekoliko prebudili in uprizorili več nevarnih napadov. Zal

pa so napadavci (zlasti Černe) kar tekmovali, kdo bo bolj nespreten pri zaključnem strelu. Ker skupne akcije niso uspevale, se je odlični Marchesan odločil za solo prodor. Preigral je nekaj igralcev in ostro streljal pod prečko. Ker se je to zgodilo minuto pred koncem polčasa, se je domačini spet nekoliko dvignila morala. Takoj v začetku drugega polčasa so ostro napadli, da bi izenačili. Najlepša priložnost se jim je nudila v sedmi minuti po zaslugi Kostiča, ki je v drugem polčasu igral precej boljše kot v prvem. Kostič je po levi strani igrišča preigral tri igralce in idealno podal pred vrata — toda dva igralca Izole sta po vrsti zgrešila popolnoma prazna vrata.

Nasprotno pa so Mariborčani izkoristili že prvo zrelo šanso, ki se jim je ponudila. V 14. minuti je nastala pred vrati Delamarisa gneča, žogo je dobil Frangeš in z glavo ostro streljal pod prečko. Domačini so protestirali (in nabraž upravičeno), da so gostje dosegli gol iz ofsida, toda ker stranski sodnik ni reagiral, se glavni sodnik ni dal pregovoriti. Kljub prejetemu голу niso domačini izgubili upanja in do konca tekme nevarno napadali. Zamudili so več zrelih priložnosti. Podobno kot v prvem polčasu Marchesan, se je v drugem polčasu odločil za solo prodor Kostič. Tudi njemu je uspelo in je z ostrim udarcem

zmanjšal razliko na 2:3. Do konca tekme je bilo še šestnajst minut. Mariborčani so se umaknili v obrambo, medtem ko so domačini hoteli na vsak način izenačiti. To bi jim kmalu uspelo nekaj minut pred koncem, ko je vratar gostov napravil prekršek v kazenskem prostoru. Toda sodnik je menil, da ta prekršek ne zasluži najostrejših kazni.

Zadnjih šestnajst minut je bila igra obojestransko groba, deloma tudi po krivdi sodnika, ki je bil premalo energičen. Sploh je imel sodnik Čučnik slab dan, čeprav ne moremo reči, da je prav on zakrivil poraz Izole. Res je sicer, da so imeli Izolčani več zrelih priložnosti, toda glede na tehnično znanje in povezanost akcij je

zmaga Zelezničarja zaslužena. Sicer pa bodo o sodniku izrekli svoje mnenje pristojni forumi, ker je Izola takoj po končani tekmi vložila protest.

Pri gostih so bil najboljši Kovač, Pšunder in Frangeš, medtem ko moramo pri domačih pohvaliti Marchesana, Sorga, Sosiča in v drugem polčasu Kostiča.

Na koncu še nekaj besed o gledavcih. Posamezniki so spet že od vsega začetka vsako sodnikovo odločitev spremljali z žvižganjem in zmerjanjem in spodbujali domače igralce k obračunavanju. S tem niso prav nič koristili domačemu moštvu, saj je sodnik (čeprav seveda to nanj ne bi smelo vplivati) vso tekmo sodil premalo energično.

Znano je, da so invalidi koprškega okraja vsestransko aktivni. Razen na vseh področjih družbenega življenja dosegajo lepe uspehe tudi v športni dejavnosti. Posebno lepe uspehe so dosegli na okrajnem tekmovanju, ki je bilo junija, da še posebej ne omenimo odlične izvedbe običajnih športnih tekmovanj ZVVI. Tekmovanja v raznih športnih panogah se odvijajo po kategorijah invalidnosti posameznikov in marsikdaj presenečajo odlični tehnični rezultati. Na sliki so člani športne sekcije ZVVI koprškega okraja.

SEMINAR ZA ŠTUDENTSKE AKTIVISTE V ANKARANU

Pestro življenje tudi čez počitnice

Od 15. do 25. avgusta je bil v študentskem taboru v Ankaranu seminar za študentske aktiviste. Udeležilo se ga je okrog 80 študentov ljubljanske univerze ter predstavnikov visokošolskega centra iz Maribora. Seminar je bil razdeljen v dva dela: v prvem delu so študentje obravnavali problematiko svoje organizacije,

in sicer v treh komisijah: ideološko politični, socialno ekonomski in študijski komisiji.

V ideološko politični komisiji so razpravljali o ideološko političnem delu na univerzi; to se v glavnem odvijava v treh smereh: preko centra za marksistično izobraževanje, svobodnih kateder, ki so lani posebno uspešno zaživele na pravni, ekonomski in strojni fakulteti ter so nekeje dopolnilo samega študijskega programa, in v sklopu študijskih skupin, ki so se pojavile šele lani in so ponekod dosegle vidne rezultate. S temi oblikami bodo nadaljevali tudi v bodoče. V oktobru bodo organizirali teden novicev, kjer bodo z vrsto prireditvev seznanjali novicev z režimom študija, z dolžnostmi in pravicami študentov, z družbenim upravljanjem na univerzi itd. Na razpravi o pokrajinskih klubih je bila poudarjena velika vloga klubov zlasti pri povezavi študentov s štipenditorji, sodelovanju s srednješolci in pri vrsti drugih nalog, ki jih pokrajinski klubi danes imajo; obravnavali so še koncept študentskega glasila Tribuna, mednarodno dejavnost zveze študentov ter študentske delovne brigade. Letos so se zvezne akcije udeležile tri brigade, dve ljubljanski in ena mariborska, dve pa gradita novi študentski camp v Ankaranu.

Socialno ekonomski komisija je obravnavala pogoje za sprejem v študentske domove, kjer so bili zlasti poudarjeni trije kriteriji: materialno stanje, študijski uspeh in društveno udejstvovanje študentov; štipendiranje in kreditiranje ter pogoje, pod katerimi naj bi se uvedlo kreditiranje, ki naj bi bilo samo dopolnilo k štipendiranju.

Študijska komisija pa je obravnavala v prvi vrsti študijske kriterije na fakultetah, nezainteresiranost prakse do diplomantov prve stopnje ter družbeno upravljanje na fakultetah, ki se odvijava

preko fakultetnih odborov, odborov združen in svetov letnikov. Vsi ti organi družbenega upravljanja se čedalje bolj uveljavljajo in postajajo vedno bolj pomembni.

V splošnem delu seminarja so bila tri predavanja. Prvo predavanje je imela predsednica Ljudske skupščine LRS tovarišica Vida Tomšič. Govorila je o novi ustavi in o vlogi inteligence v naši družbi. Drugi dan pa je o našem gospodarstvu govoril predsednik Zveze sindikatov Slovenije tovariš Stane Kavčič, o razvoju turizma pri nas pa predsednik OLO Koper tovariš Davorin Ferligoj. Vsem trem predavanjem je sledila diskusija, kjer so predavatelji odgovarjali na vprašanja študentov.

Temu sta sledili še dve plenarni seji: na prvi so obravnavali društvene aktivnosti študentov v okviru kulturno umetniškega društva Akademik, Zveze študentskih športnih organizacij. Stu-

dentske organizacije ljudske tehnike, Zveze planincev, tabornikov in Počitniške zveze.

Na drugi plenarni seji je predsednik univerzitetnega odbora zveze študentov Janez Kocijančič govoril o bodočih nalogah študentske organizacije. Tej seji je prisostvoval tudi rektor ljubljanske univerze dr. Makso Snuderl.

Splošno mnenje je, da je letošnji seminar mnogo bolje uspel kot lanski, ker je bil bolje pripravljen in tudi udeleženci so pri delu pokazali več resnosti. Naloge in smernice za bodoče delo so postavljene in tudi oktober se približuje. Takrat bo treba pričeti z delom.

Franka Tomšič

Berite in širite

NA REPUBLIŠKEM PIVALNEM PRVENSTVU ZA ČLANE

Koprčani spet peti

V Radovljici se je pred dnevi zaključilo člansko prvenstvo Slovenije v plavanju. Za presenečenje so poskrbeli domačini, ki so nepričakovano osvojili 1. mesto. Drugi je bil celjski Neptun, tretji trboveljski Rudar, četrti kranjski Triglav in peti Koper. Koprčani so nastopili z devetimi tekmovalci in dosegli nekaj solidnih časov. Njihovo peto mesto je vsekakor zadovoljiv uspeh, saj so pustili za seboj tako renomirana kluba, kot sta Ilirija in Ljubljana.

S tem je bila zaključena letošnja pivalna sezona v republiškem merilu in Koprčani so lahko z doseženimi uspehi kar zadovoljni. Razen petega mesta pri članih so osvojili še četrto mesto

na republiškem pionirskem prvenstvu in 5. mesto na mladinskem prvenstvu v plavanju. Odlično so se odrezali tudi vaterpolisti, ki so na republiškem prvenstvu zasedli drugo mesto z enakim številom točk kot celjski Neptun. Upajmo, da bodo letošnji uspehi koprških plavavcev in vaterpolistov le našli odmev pri pristojnih forumih, da jih bodo nekoliko krepkeje gmotno podprli. Predvsem gre za pospešitev realizacije načrta o tekmovalnem bazenu ter za nabavo najnujnejših pivalnih rekvizitov. Končno bi bilo potrebno koprskim plavavcem zagotoviti sredstva za večje število srečanj z bližnjimi obmorskimi klubi, saj brez tekmovanj si res ni mogoče zamisliti večjih uspehov.

KOŠARKA

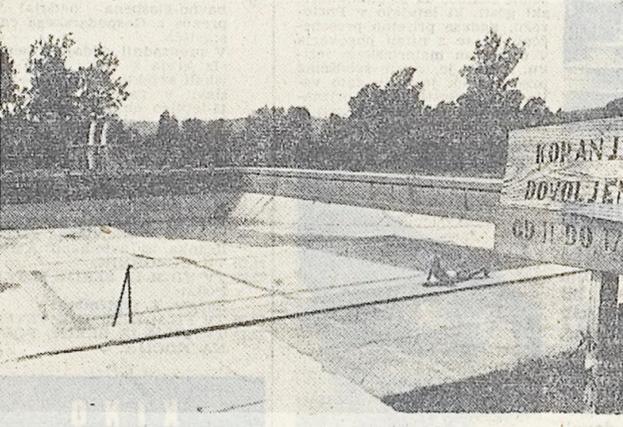
Takšni športniki so lahko vzor

Minulo soboto je steklo I. kolo jesenskega dela republiške košarske lige. V tem kolu sta se srečali tudi ekipi našega okraja iz Postojne in Ilirske Bistrice. Bistričani so se pomerili na domačem igrišču z ekipo Moste. Zmagali so gosti s 63:56 (53:53, 32:27). Čeprav se je ekipa TVD Partizan Ilirska Bistrica temeljito pripravljala na prvenstvene tekme, je žal že v prvem kolu doživela na domačem igrišču poraz, h kateremu je pripomogla tudi izključitev dveh njenih igralcev prve petorke.

Poraz so doživeli tudi Postojnčani. V Domžalah je namreč KK Nanos-Postojna zgubil s KK Domžalami z 69:71 (28:31), pa čeprav so bili Postojnčani v prvem polčasu v vodstvu, ki so ga zgubili tik pred zaključkom polčasa. V drugem polčasu sta obe moštvi prikazali dokaj enakovredno igro in pri domačinih je zlasti ugajal Brumen, pri gostih pa Pelaschier, ki je namerjal kar 27 košev. In še dve minuti pred koncem tekme je v zraku viselo vprašanje, kdo bo zmagovavec. In ko je odlični Domžalčan Brumen dosegel odločilni zadetek, so se Postojnčani poslovili od domačinov z zavestjo, da so odigrali lepo in enakovredno igro.

Glede na skromna sredstva, s katerimi razpolaga KK Nanos, je res težko razumljivo, da to moštvo kljub gluhim usedom raznih lokalnih in okrajnih forumov za dotacije zaseda danes peto mesto v tej republiški ligaški konkurenci. Za primer skromnosti Postojnčanov naj navedemo še to, da so prišli v Domžale strpani v majhen tovorni avtomobil kot sarde-

le, s seboj so prinesli strgano žogo, bili so brez trenerja in celo brez denarja, da bi si naročili večerjo. Takoj po tekmi so lačni in utrujeni zapustili Domžale in pri tem so blagovale tiste športne ekipe, ki po izgubljeni tekmi zapuščajo teren v zavesti, da jih čakata obilna večerja in izdatna dnevnica.

trinjno usode bi lahko imenovali pogled na zapuščeni in zanemarjeni pivalni bazen v Ilirski Bistrici. Ta pomembna športna naprava bo v najkrajšem času popolnoma propadla, če ne bo kmalu učinkovitih ukrepov odgovornih činiteljev za sanacijo objekta

In tako smo Vremci tudi Sežanci!

(Veseli oris muhaste usode Vremške doline na kratkem sprehodu skozi čas)

In kaj mislite, kaj da je ta Vremški Britof, ki nas je pred selitvijo v Divačo tako suženjsko podjarmil? Res je, da je center Vremške doline, ali če si ga ogle damo od vseh štirih strani neba, bomo kaj kmalu odkrili, da je v njegovem centru» nedavno eksploziviral vsaj stomegatonaska bomba najhujšega povra, ki je najmanj polovico vasi spremenila v romantične razvaline, druga polovica pa kiha kakor motorno kolo Boklarjevega Jožeta, ki preмага vsak klanec, če ga kdo poriva od zadaj.

Zavoljo takih in podobnih pomislekov in zaradi tega, ker je vsak opazil, kako škripljejo in cvilijo tečajji vremške občine, je bila selitev v Divačo z ovacijami pozdravljena. Seveda, te »ovacije« sta uganjala v glavnem le divjaški krajevni tajnik, ker se jima je zdelo, da imata brez nas premalo dela, mi pa tudi nismo bili tako nevljudni, da bi jima osporavali. Po večini pa smo bili mi Vremci na njuni strani. Mikala so nas pota v Divačo, saj je vsaka taka pot bila za nas enodnevni praznik, požegan z enim ali več golazi v divaškem Risniku. To smo ob vsaki priložnosti tudi dopovedovali tistim trgoglavcem, ki jim je bila občina v Divači le predaleč. »Poslušajte cepci,« sem rekel takim več kot enkrat. »Kaj pa imate od tega, če zmeraj brskate za krajvimi repi v tisti smrdljivi štali? Le priznajte, da nič. Mar bi šli »po opravkih« v Divačo »na občino«, kjer bi pozdravili »gospoda župnika«, to se pravi Mirko Čebčev, ki spravlja zaljubljenje pare v sveti zakon in ji zavoljo tega nekaj let sem marsikdo grozil s kosirjem. (Mirka, veste, je ljubezniva deklica, ki zna poročni vozec krasno zavetati. Če je pa pri tem naredila pomoto, ga nikoli več ne zna razvezati.)

France Magajna

upravnih enot po vseh kotih in krajih pokrajine povečuje upravne stroške, zavira njihov ognjevit elan, njihovo smotorno delovanje in tako naprej. Nujno potrebno je, da zmanjšamo število upravne osebeja, da zmanjšamo število uradov ter da prikrajšamo marsikateremu nadutemu greben. Mi, neprizadeti, smo kar poskakovali od veselja, češ zdej se pa bodo aktivke pocenile; posebej no tiste iz »druge roke« bodo skoraj po nič! Kajti največja posebnost v naših dotedanjih administracijah je bilo veliko število »uradnic«, ki so poznale iz naše abecede štirinajst do devetnajst črk, pa so le nosile sončna očala na nežnih noskih ter aktivke pod pazduho. Takrat je bilo tako: kakor hitro je znala punca izračunati, da je trikrat sedem šestindvajset, že se je šela za računovodkinjo. Seveda, nič manj ni bilo tudi »aktivkarjev« v moških hlačah, ki so znali v prejšnjih dnevih junaško vihteti gnojne vi-

le, poganjati mizarsko žago, rajhati zidove ali striči ovce, pa so kar čez noč postali »uradniki«. Lepo počesani so se sprehajali skozi uradne sobe ter kadili cigarete na eleganten način. Kakor iz rokava so stresali čudovite tuje besede, ki jih ni razumel živ krst, oni sami pa še najmanj. Pravilni je »višji uradnik« Nacl, ki je leto prej kahal klej v tišlerski delavnici, kako da zdaj on vsakega, s katerim pride v stik, s svojim častitljivim nastopom »impunitira«, da je pravzaprav vsepovsod »imponentens«, pa se je pri tem malce pomotil, ko je dejal, da je celo v družbi najboljših mladih deklet zmeraj »impotentens«.

Mi, neprizadeti, smo torej domnevali, da se bodo mnogi strokovnjaki v kuhanju kleja zopet vrnili k svojememu poslu ter da bo marsikatera deklica zapustila pisalni stroj ter se vrnila k šivalnemu in gledano samo iz tega vidika smo bili celo zadovoljni, da se občina preseli v Divačo ter se tako še bolj »kondenzira«. Tiste, ki so najbolj godrnjali zaradi prevelike oddaljenosti, smo na skrivaj tolažili: »Miha, bodi no tiho! Če si imel do zdaj opravka na britovski občini, si bil prost kvečjemu dve ali tri ure. Odslej, ko pojdeš po takih opravkih »na občino« v Divačo, boš ves dan dela prost. Tam v Risniku boš na udoben način pospravil dva ali tri golaže, izpraznil boš kak litrček in dobro ti bo kakor v raju. Kdaj si pa moreš doma kaj takega privoščiti?« In s takimi stvarnimi in konkretnimi argumenti smo skoraj vsakega pripravili v prisrčen smeh. Tragedija je bila veliko

manjša, kot smo od začetka domnevali.

Od taktakr smo pripadali Divači. Sicer ni šlo vse tako, kakor je bilo obetano. Aktivke, na primer, se niso prav nič pocenile. Kuharji kleja so kar naprej ostali na svojih »uradnih« mestih (zavoljo prejšnjih »zaslug«, seveda) in kondenziranje upravnih enot se je izvajalo v razsušenih stiskalnicah, da je skozi špranje in velike reže skoro vse ušlo tja, kjer je bilo prej. Ali, ti moj dragi sveti Florijan, kje pa boste našli deželo, kjer vse brezhibno teče!

Od dneva, ko smo »padli« pod Divačo, se je res vse nekam spremenilo. Od časa do časa sem se tudi jaz udeležil tam kake seje ter po navadi bridko trpel, ko sem se trudil, da ne bi zadremal med upravnimi govori navzočih. Včasih je pa bil razgovor močno napet oziroma zanimiv brez napetosti. Objubili smo si na primer, da bomo zgradili v Škocijanu pri slavni jamah nov hotel za svetovljanske goste. Potem da bomo iz Škocijanskih jam napeljali na površje nekaj »lift« ali dvigalo ali morda celo vzpenjačo, ki bo turist, že utrujene od hoje, ponesla navzgor kakor vesmirska raketa. In končno, seveda, da bomo napravili vodovode do vsake, tudi najskromnejše vasi, ki pripada divjaški občini. Vse je bilo feist in fajn in bi se tudi uresničilo, če bi le mogli pridobiti za našo »idejo« tudi Rockefellerja, Forda, Onassisa, Rotšilda in še nekaj podobnih »tajkunov«. Na žalost so izgledi v tej smeri do sedaj obupno slabi.

Pač pa je treba priznati, da je Divača v času svojega občinovanja tako lepo vzbrstela, da smo jo vsi občudovali in bili nanjo ponosni. Kar nenadoma so začele kaliti iz tal razne stolpnice, stanovanjski čebeljniki delavskih družinam, in ko so bila prva stanovanja nared, so se prosivci kar stegli med seboj in se celo v nočnih urah vrinili vanje. Zdej je teh stolpnice toliko, da zadoštujejo krajevnim potrebam. V tej dobi so zgradili tudi prav krasen ambulatorij, bolniški domek z oddelkom za splošno medicino in posebej z oddelkom za tempeljanje zob. Ta moderni zdravstveni domek je stal, pravijo, »samo« dvajset milijončkov.

Tudi Škocijanske jame so za časa divjaškega občinovanja pogumno zadihale. Končno, končno so dobile električno razsvetljavo. Tudi izven njih je bila postrežba turistom bolj urejena kot prej. Če bi še naprej uradovala občina v Divači, bi morda res kaj nastalo iz tistega objubljenega dvigala iz zgornjega dela Škocijanskih jam (in kako čudovita atrakcija bi to bila!) in utegnili bi se tudi dogoditi, da bi res zgradili neke sorte moderno okrepčevalnico, da bi turisti preveč ne godrnjali. Morda bi celo kupili neke majhno motorno cizo, ki bi prevažala potnike z divjaške lezliške postaje v Škocijan in nazaj. Marsikaj lepega smo še pričakovali in bi se utegnili zgoditi, če bi se občina spet ne selila zmeraj v isti smeri — proti zahodu. V Sežano se je predelala in naši številni upi so se razblinili kot razpadajoči atomi. Saj veste, kako

je: kadar je bog visoko in car daleko, je vsako trkanje neslišno.

Takrat so k divjaški občini pripadale tudi Senožeče in tega je bilo Senožečane vedno strah. Pomislite! Senožeče so trg, Divača pa komaj malce večja vas. V starih idiličnih časih rajnke Avstrije je bila v Senožečah sodnja, tam je bila davkarja, postaja žandarmerije, postaja financarjev, notarski urad, urad državne loterije, najvažnejša od vsega pa je bila velika pivovarna. Je ni bilo v Senožečah družine, da ne bi kdo od nje služil srebrne kronce v njihovi pivovarni. In pivovarna je vsakemu svojemu delavcu odmerila brezplačno obilno merico piva na dan, tako da niste mogli srečati Senožečana na cesti, ki bi ne imel z obilnimi penami pokritih brk. Zavoljo tega niso tisti, ki so se brili, nikoli kupovali mila za britje, kar sem nekoč že poročal.

Potem so bile Senožeče zmeraj letoviški kraj, znan posebno Tržačanom. Res je, da je v Senožeče zahajala predvsem »gospoda« iz podstrešij, kar pa ni popolnoma nič važno — zmeraj je bilo prijetno gledati žvrgoleče šinjorine, ko so se kot sinčki sprehajale po senožeških bulvarih, pošiljale z orokavičnimi prstki poljubne senožeškimi fantom ter se elegantno izogibale kravjih potic na ulicah.

Ko so nekega lepega dne senožeški občinski mošje v lepi slogi naložili vse občinski davek pivovarni na pleča, je ta kar na lepem pobrala svoje kotle, piske in lonce ter odfrčala proti severnim krajem Evrope. In nenadoma so bili brki Senožečanov brez pen! Nič ni več koristila grevenga in jok in stok tudi ne. Senožeče so od takrat dalje hirale, morda bi tudi širale, pa je izbruhnila druga svetovna vojna, ki je marsikaj radikalno spremenila. O tem bom pa govoril prihodnjik.

„Cicera“ so spoznali

Portorož je imel te dni ne- navadnega gosta; v hotelu Pa- lace v Portorožu se je 12. av- gustu prijavil v recepciji Eljaz Bazna, možakar, osim tistih se- stih let, ni bil sam. Spreml- jala ga je 25-letna prijateljica Frejlon Arlet. Nič posebnega takšen obisk v našem letovišču sredi poletja. Toda kmalu je Eljaz Bazna razburil duhove — to in onstran jadranske obale. Priljetnega moža so namreč spoznali; Eljaz Bazna je namreč osrednja oseba svetovno- znane vohunske afeze v pre- tekli vojni. Italijanski novinar- ji so planili na »plene«, kajti Eljaz Bazna, v katerem so spo- znali famoznega »Cicera«, se najbrž zlepa ne bo več pojavil v naših krajih.

»Cicera« so torej spoznali in s tem je bilo konec njegovega miru, konec lepe zamisljene ljubzenske avanture z mlado Bremelne možak. »Cicera« se je nenadoma odločil za potova- nje. V Grčijo. »Cicero« je sicer odpotoval, toda kljub temu ni ušel iznajd- livosti radovednih jugoslovan- skih in italijanskih novinar-jev. V stolpcih, ki polnijo te dni zadnje ali celo prve strani časopisov in revij to in on- stran Jadrana, je moč prebrati tudi najbolj značilno potezo znanega vohuna, ki hkrati odkriva njegov trgovski duh. Če me želite fotografirati, pla- čajte 1000 mark. No, »Cicera«

Eljaz Bazna-Cicero te dni pred hotelom Palace v Portorožu, kjer ga je posnel za naše brav- ce sodelavec Miloš Jovanović

Ribe vozijo barko

Brž ko ribe ulovijo, jih takoj konservirajo v hla- dilnikih. Dva japonska uč- njaka pa sta prišla na za-

nimivo zamisel. Namesto na hlad, naj bi dali ribe v alkohol. Napravila sta šte-

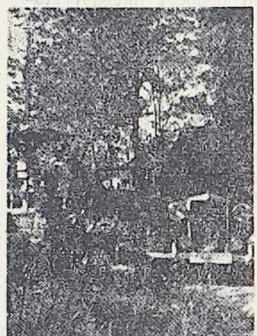
vilne poskuse, ki so se ime- nitno obnesli. Pijane ribe je mogoče brez težav preva- žati na precejšnje razdalje. Ko jih pripeljejo na dolo- čeno mesto, jih zbuje, vrže- jo v morsko vodo, kjer spet postanejo sveže. Njihovo meso je okusnejše kakor pa meso rib, ki so bile ohlaje- ne. Edina resna pripomba na ta sistem so črte: s po- stavljanjem rib v alkohol postanejo ribe še enkrat dražje.

Z malo iznajdljivosti je briv- ce Dethmers Appeldoorn v Holandiji konstruiral prototip posebnega sedeža na kolesu, pritrjenem za naslanjač, v ka- obriti ali ostriti. S tem izumom bo po vsej prihranjenem velikemu naporu, saj je prav ne- nehno stanje na nogah delavce v tej stroki najbolj utrujalo, pa si do teh dni niso znali ni- kakor pomagati. Seveda ho- se treba napraviti prekusiti in pri delu ugotoviti, če se ho- obnesla, da bi lahko začeli te vrste brivskih naslanjačev tudi serijsko izdelovati

OKNA ZA RAZBIJANJE

V Hutchinsonu, v ZDA, gradijo steklen sejemski paviljon. Ker se boje, da ga ne bi smrkvci obmetavali s kamenjem, so postavili pred gradbišče takle napis: »Če hočete razbiti okna na paviljonu, vam svetujemo, da mečite kamne raie v tale okna!« Pod napisom je puščica, ki kaže na štiri stara okna, ki so obesena med dva trama. Uspeh te zamisli je vsaj doslej izred- en. Na paviljonu niso ugo- tovali še nobene razbite ši- pe, pa tudi ši- pe na tistih štirih oknih so še cele.

ZGODOVINSKI PRIROČ- NIK ZA MARSOVCE

Znani angleški filozof Ber- trand Russel je pred krat- kim objavil v Londonu »Zgodovino sveta« — bro- šuro, ki ima 11 strani, nek- kaj ilustracij in okoli 20 bes- sed. Zgodovina je namenje- na, tako piše v predgovoru — šolam za marsovske otroke. Besedilo brošure je takšno: »Odkar sta Adam in Eva pojedla jabolko, ni človek nikoli prenehal de- lati vseh tistih norosti, ki jih je bil zmožen napraviti! Na koncu besedila je slika atomske eksplozije.

Nehote čez lužo

Pred kratkim sta prišla na prekoceansko ladjo Bremen, ki se je odprav- ljala iz New Yorka v Evropo, C. R. Bruckner in G. W. Elliot, da bi pospremila sorodnike. Do odhoda ladje je bilo še precej časa. Za- vila sta v ladijsko resta- vracijo in se lotila pijače. Alkohol in težka soparica sta napravila svoje. Moža- karja sta zasmrčala. V tem času pa je Bremen že izplul iz pristanišča in se spustil

Tudi divje živali se rade spriz- jazijo z ljudmi, če so že od rane mladosti v ujetištvu in če so deležne lepega ravnanja. Lep dokaz je mladi Niko Jeri- na iz Sežane, ki se je tako spriz- jaznil s svojo liščico, da ga ta spremlja vsepovod in tudi na pašo

V 3 mesecih se je naučil švedščine

Velik dotok švedskih turistov vzdolž severnega Jadrana je prispil portoroške gostince, da bi imeli v svoji sredi natakar- ja, ki bi znal tudi švedski je- zik. Po krajšem premišljevan- ju je bilo odločeno, da se v minuti mrtvi sezoni zaposli ma- tatar hotela Palace Franjo So- štarec v enem izmed največjih stockholmskih hotelov. In tako se je Soštarec zaposlil za tri mesece v hotelu Borns, kjer je imel priložnost servirati tu- di znanim filmskim zvezdam, kot so Marlen Dietrich, H. Be- lafante, Catarina Valente in druge manj znane »zvezde«. Seveda pa se je Soštarec v svojem prostem času pridno lotil študija švedščine in v treh mesecih si je nabral tak be- sedni zaklad, da so skandinav- ski gosti, ki letujejo v Portoro- žu, nad vse prijetno preseneče- ni, ko se z njimi pogovarja v njihovem materinskem jeziku. Znano je, da je švedščina precej težek jezik in zato ve- lja Franju Soštarcu vse prizna- nje za tak jezikovni uspeh v res rekordnem času.

Franjo Soštarec

100 milijonov za izgubljene noge

Pred tremi leti je nek tovr- najk v Londonu podrl sedemnajstletno Priscilo Warren. Poškodoval jo je tako hudo, da sta ji ostali obe nogi paralizirani kljub dolgotrajnemu zdravljenju. Nabaviti si je morala inva-

lidski vozček. Londonsko sodišče je zdaj obsodilo podjetje, čigar last je bil tovrnjak, da plača Priscili 50 tisoč funtov odškodnine. To pa je okrog 100 milijon- nov dinarjev! Svojo razsod- bo je sodnik utemeljil takole: »Niti vse zlato Angle- ške banke ne bi bila dovolj velika odškodnina za iz- gubljeno zdravje in srečo.«

URNI PEŠEC

V Rimu so te dni obsodili nekega Silvia Ferranta na 15.000 lir globe, ker je be- žeč pred nalivom podrl ne- ko žensko. Njegov advokat je na sodišču zastopal tezo, da »ni zakona, ki bi ome- jeval pešcem hitrost v mestnem prometu.« Sodniki so pomislili na vrzel v za- konu, vendar branilčeve teze niso sprejeli.

Znana turistična privlačnost Hrvatske Istre — znameniti Limski kanal — je pridobil na svoji zanimivosti zaradi pravcatega vikinškega naselja srednjega veka, ki so ga film- ski producenti tjakaj postavili, da bi v tem okolju posneli film »Dolge ladje«. Zal pa je pogodba o sodelovanju propa- la in zdaj to Potemkinovo na- selje čaka, kako se bo odločila njegova nadaljnja usoda, hkrati pa kot močan magnet vabi vse mimo idočih in vozeče turi- sti, naj ga ohranijo v trdnem spominu s svojimi fotografskim aparatom

Kje je kaj te dni

RADIO KOPER

Vsak dan razen nedelje poročila ob 7.30, 13.30, glasba za dobro jutro ob 7.15, 7.35, radijski dnevnik ob 15. uri.

NEDELJA, 2. septembra: 8.40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: Tone in ljudje — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje C. Danell — 10.30 Sosed- ni kraji in ljudje — 11.00 Glasba po željah — 15.10 Zabavna glasba vmes reklame — 15.30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

PONEDELJEK, 3. septembra: 13.40 Odmolki iz oper — 14.40 Od ansambla do orkestra — 15.15 Za- bavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi iz Koroške.

TOREK, 4. septembra: 13.40 V ritmu z malimi ansambli — 14.00 Paleta zabavnih pesmi — 14.30 I. Stuhel: Deset mladinskih skladb — I. Šček: Deset pesmic za otroški zbor in Orifov instrumenta- ni z godali — 15.15 Zabavna glasba vmes reklame — 15.30 Posko- sne in okrogle.

SREDA, 5. septembra: 13.40 Zabavni ritmi — 14.00 Od- mevi iz Jugoslavije — 14.30 Za od- dih in razvedrilo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Pa- je deklinski zbor Zavoda za glas- beno vzgojo iz Ljubljane p. v. J. Boleta.

ČETRTEK, 6. septembra: 13.40 Simfonični portret I. Berlina — orkester dirigira Guy Luy- paerts — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Melodije za prijetno popoid- lo — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Ljudske pesmi iz Slovenske Benečije.

PETEK, 7. septembra: 13.40 Poje zbor hrvatskih učiteljev p. v. J. Završkega — 14.00 Vedro in popularno — 14.30 Dunske melodije — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Filip Ber- nard: Mlada pota — venček na- rodnih igra godba Ljudske mili- ce.

SOBOTA, 8. septembra: 13.40 Popeški in ritmični od tu in tam — 14.30 Mali koncert zabav- ne glasbe — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Crnske pe- smi.

TELEVIZIJA

TELEVIZIJSKI SPORED STUDIA LJUBLJANA od 2. do 8. septembra 1962

Nedelja, 2. septembra: 15.30 PRENOS SPORTNEGA DO- GODKA — komentar v slo- vensščini (konec ob 16.30); 17.00 PRENOS SPORTNEGA DO- GODKA.

Četrtek, 6. septembra: 20.20 IZ KRAJA V KRAJ — za- bavno-glasbena oddaja — prenos z Gospodarskega raz- stavišča.

V predzadnji oddaji iz serije »Iz kraja v kraj« bomo ob- iskali kolektiv »Litostroja« in slavi v začetku septembra 15-letnico obstoja. Oddaja bo v veliki hali Gospodarskega razstavišča, nastopili pa bodo domači in tuji pevci, imitator Pal Banoczy, plesni orkester RTV Zagreb, balet in di- klektiv Litostroja. Na oddaji bo podeljen televizor, ki ga poklanja »ISKRA«, poleg tega pa bo zastavljena zadnja uganka za avtomobil AMI-6.

21.30 TV OBZORNIK.
22.00 TV FILM IZ SERIJE INTER- POL.
Sobota, 8. septembra: 19.30 TV FILM IZ SERIJE VETER; 22.15 TV FILM IZ SERIJE POST- NA KOČIJA.

KINO

KOPER: 31. avgusta jugoslovanski film DR.; 1. in 2. septembra ameriški film VV film DVORNI NOREC, 3. in 4. septembra italijanski film SMRTONOSNI UDAREC, 5. septembra italijan- ski film SKANO BOA, 6. sep- tembra jugoslovanski film VE- LIKA TURNEJA.

IZOLA: 31. avgusta ameriški bar- vni film DVORNI NOREC, 1. in 2. septembra italijanski film DEKLE S KOVČKOM, 3. in 4. septembra francoski barvni film BABETTE GRE NA VOJ- NO, 5. septembra jugoslovanski film VELIKA TURNEJA, 6. in 7. septembra italijanski film SKANO BOA.

SKOPIJE: 1. septembra nemški film ZALJUBLJENI DETEKTIV, 2. septembra jugoslovanski film DR., 4. septembra italijanski film SKANO BOA, 6. septembra fran- coski barvni film BABETTE GRE NA VOJNO.

SMARJE: 1. septembra jugoslo- vanski film DR., 2. septembra nemški film ZALJUBLJENI DE- TEKTIV, 5. septembra francoski barvni film BABETTE GRE NA VOJNO.

SEZANA: 31. avgusta ameriški CS film SVET IN ZIVLJENJE, 1. in 2. septembra italijansko-argen- tinski CS film HREPENENJE, 4. in 5. septembra ameriški film STAREC ŽUČA, 6. in 7. septembra francoski vV film VZKIPELI ASFALT.

ILIRSKA BISTRICA: 1. in 2. sep- tembra ameriški barvni CS film USPAVANA LEPTOCA, 3. in 4. septembra ameriški barvni CS film NAGA MAJA, 5. in 6. septembra nemški film 1000 OČI DR. MABUSA.

POSTOJNA: 31. avgusta, 1. in 2. septembra italijanski barvni CS film KARTAGINA v PLAME- NIH, 4. in 5. septembra jugoslo- vanski film TI LOVIS.

PRESTRANAK: 2. septembra X 25 JAVLJA.

ZA ČISTOST IN PRISTNOST NAŠIH IMEN

Fernetiči - Ferneče

Ko je nastal na novi jugo- slovansko-italijanski meji med Sežano in Opčinami cestni mejni blok s carinsko in mej- ničarsko postajo, se je pojavilo v uradni rabi in tisku ime kraja, katerega so prej poznali le bližnji domačini. Italijani so blok imenovali Fernetiči, naši pa so k poitalijanjenju obliki do- dali še črke. Tako smo dobili blok Fernetiči. Kakor se je zgodilo po osvobojevanju s še nekaterimi drugimi primorskimi krajevnimi imeni, tako se je zgodilo tudi s tem. Nič ne vprašaj domačinov, kako oni pravijo Kraju. Nedomačini so se zadovoljili kratko in malo s »poslovanjenjem« umetno napravljenega italijanskega imena. V resnici so domačini imenovali ta kraj od nekdaj Ferneče. Tako ga pišejo skoraj dosledno tudi v sloven- skem tržškem tisku. Zato proč s tujo popačenko Ferne- tiči ali celo Fernetiči.

Kako je nastalo ime Ferne- če, bi bilo nemara mogoče za- nesljivo ugotoviti iz starih ka- tasterskih zapisov, ker drugih verjetno sploh ni. Začetni »F« dokazuje, da osnova ni sloven- ska, ker slovenščina, razen v onomatopoeičnih besedah, te- na glasu sploh nima. Zelo ver- jetno je, da je nastalo ime po ljudski preobrazbi iz besede »fernaža« (množinska oblika fernaže), katero so primorski Slovenci nekoč po italijanščini uporabljali za kraj, kjer so na primitiven način žgali opeko. Da je osnova imena tuja, stva- ri ne spremeni. Odločilna je oblika, ki jo je ustvarilo do- mače ljudstvo po svojih obli- kovalnih zakonih, zlasti še, če je še vedno živa. R.

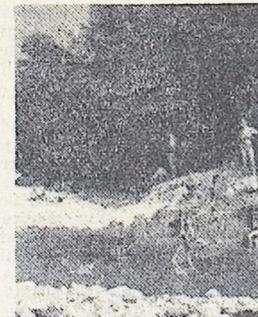

— Cudež! Niti strela nisi dal, pa vendar prinesel zajca.
— Udal se je brez boja!

Zdravilna Nadiža

Posebnost gornjega Posočja je svojstvena klima. V globoko osreje Alp zasekane doline z nizkim nadmorskim dnom po- šilja naš Jadransko dolinsko deber Soče svoje tople zračne valove, ki se blagodejno pre- takajo tudi preko Furlanije po dolni Nadiži. Tu na tem raz- meroma majhnem koščku za- hodne Slovenije se tako sre- čujeta in spajata mehki vplivi sredozemske klime in sveži dah alpskega podnebja, kar ustvarja svojstvene podnebne razmere za razvoj turizma. Za Nadižo, ki izvira pod zelenim Stolom, velja, da je ena naših najtoplejših rek, čeprav se iz- pod Robežič do Robiča v ostrih vijugah vije samo do- brh 10 km po našem ozemlju. Pri Robiču je lepa naravna plaža ob Nadiži, o kateri gre glas, da je njena voda (menda vsebuje jod) zdravilna zlasti proti kožnim boleznim. Zato

privablja številne kopalce od blizu in daleč, kot kaže naša slika, posneta v začetku leto- njih pasjih dni. Foto: Perat

Lev Šejn: 4

Strogo zaupno

»Preden bi odgovoril na to upravičeno vprašanje,« se je nam- smehnil Kraschke, »bi rad vedel, ali govorim s tistim, s katerim bi želel govoriti.«
»Jaz sem Sergej Petrovič,« je odvrnil možakar, »kaj bi pa radi? Jaz vas ne poznam.«
»Zal, midva zares nisva znanca,« je dejal Kraschke, »vendar imam za vas sporočilo vašega spoštovanega strička Valerija Pavlo- viča Golubeova...«
»Nobena strica nimam,« je takoj odrezal Golubeov. Kraschke- ju je srce od veselja kar zaigralo.
»Ali je kdo v vaših sobah?« je mahoma vprašal Kraschke.
»Naju nihče ne poslušaja?«
»Kaj pa pravzaprav hočete?«
»Vesel sem, da vam lahko predam pismo vašega strička, nje- gove prevzišenosti generala Golubeova,« je mirno ponovil Kra- schke. »Imam vašo fotografijo, toda odkrito povedano, po njej bi vas ne bil spoznal. Naposled pa nič čudnega. Fotografija je bila posne- ta leta 1919. Na njej nosite oficirsko uniformo, ko ste bili, če se ne motim, v protibevšečevski službi protovoljske armade. To sliko mi je bil izročil vaš striček, da bi laže našla skupni jezik.«
Kraschke je ponudil Golubeovu že malce obledelo fotografijo. Bivši oficir jo je zgrabil in jo na mah raztrgal na koščke. Kraschke se je namemhnil in sedel v naslanjač. Golubeov je težko dihal.
»Zaman ste raztrgali fotografijo, spoštovani Sergej Petrovič,« ga je pokaral Kraschke. »Takšno možnost sem pričakoval, zato sem si napravil nekaj odličnih fotokopij. Če vas zanima, tukaj imam še eno...«
Prepadenemu Golubeovu je ponudil še eno fotografijo.
»Kdo ste in kaj hočete od mene?« je zagolčal Golubeov.
»Z vašim stričkom sva dobra prijatelja in želel bi, da bi po- stal tudi vaš prijatelj,« je odgovoril Kraschke in si prižgal ciga- reto. »Toda najprej preberite pismo, ki vam ga pošilja vaš striček iz Berlina.«

Kraschke je ponudil Golubeovu pismo. Golubeov ga je dvakrat prebral, potem pa vzel vžgalico in ga vžgal.
»Dragi Sergej Petrovič, zaman se vznemirjate, meni lahko po- vsem verjamete. Midva sva človeka enake starosti, podobne vzgoje in bova lahko razumela druga drugega...«
»Kdo pa pravzaprav ste?« ga je spet vprašal Golubeov.
»Prijatelj vašega strica sem, saj o tem vam je v pismu tudi pisal. Naj mimogrede povem, da sem si za vsak primer, če bi vse- bino pisma pozabili, napravil fotokopijo.«
»Kaj hočete od mene?«
»Za sedaj še ničesar, v prihodnje pa morda kakšne malenkosti. No, spoznavja se... Pripovedujte mi o svojem življenju... Vi ste seveda vesten član sindikata? Proletarec ali sovjetski uslužbenec?«
»Delam v nekem inštitutu. Kot nočni čuvaj...«
»Nočni čuvaj? Kdo ve kako bleščečo kariero niste napravili. Kakšen inštitut je to?«
Kraschke je slišal potrdilo tistega, kar je bil pričakoval; bil je prav tisti inštitut in seveda prav tisti Golubeov!...
»Sama usoda je pomagala gospodu Kraschkeju in »Operaciji Syrius« — sama usoda!
Razgovor med Kraschkejem in Golubeovom se je zavlekel ka- sno v noč. Izkazalo se je, da je Golubeov samec, žena mu je pred letom dni umrla za rakom na pljučih, da ta stara hiša pripada njemu, da je on seveda prikril svoje službovanje v belogardistični vojski, da dela v inštitutu že štiri leta in da stanujejo v isti hiši dve bogabojčki starki. Boljših sosedov si ne bi mogel želeči. Golub- ove se je, v nadaljnjem razgovoru izkazal za precej zgovornega in spravljivega človeka, ki je takoj razumel, kaj od njega pričakujejo.
Ob enih po polnoči je Golubeov pospremil Kraschkeja do vr- nih vrat in tamkaj sta se poslovila kot dobra prijatelja.
Pot je bila temna in prazna, vendar to Kraschkeja ni uspavalo. Nepričakovano je menjal razna prevozna sredstva, zdaj je skočil na tramvaj, zdaj se je peljal s trolejbusom, zdaj je sedel na pod- zemsko železnico. V ambasado se je vrnil ob dveh zjutraj. Vstopil je v sobo polkovnika Weitzla, ki ga je ves nestrpen pričakoval.
Ko je slišal Kraschkejevo poročilo, je bil gospod ataje navdu- šen. Takšne naključne okoliščine je kazalo zaliti! Odprla sta ste- klenico mozelskega vina in ob polnih kozarcih delala načrte za »vnaprej«. Golubeova bo treba dokončno »osvojiti«, ga dobro preve- riti, potem pa ga naučiti fotografirati dokumente in načrte. Njegova služba nočnega čuvaja je odpirala neslutene možnosti.

Sprva je šlo vse lahko in kakor po maslu. Tale Golubeov je postal izvrsten agent, čeravno je bil zaradi honorarjev siten kot podprena muha. Ni moglo biti govora o tem, da bi bil »dvojniki« — t. j. da bi delal za gospoda Kraschkeja in za sovjetsko kontra- obveščevalno službo. Golubeov je Kraschkejeve ukaze z veseljem izpolnjeval, ker je sovjetsko oblast sovražil iz dna duše.
Na delu je nosil svojo krinko kar se da spretno. Igral je do- brodusnega, ne posebno bistroumnega strička, ki se zna večkrat tudi razsrditi. Vestno je hodil na vse sindikalne sestanke, vpisoval ljudsko posojilo, ob majskih in oktobrskih praznikih je prihajal na manifestacije vedno pred vsemi drugimi in glasneje od vseh vzklikal: »Živijo!« in prvi zapel — »Eh, Dunja, Dunjaja, komsomo- lečka moja...«
V inštitutu so imeli Golubeova za malce čudnega, vendar pri- jetnega strička. Vsi so ga kar na kratko klicali Petrovič, radi so poslušali njegove zgodbe o tem, kako je menda v mladih letih slu- žil kot rdečearmejec pri »samemu Capajcu«.
Njegov ugled je zrasel, ko je po Kraschkejevem navodilu izro- čil direktorju inštituta pet tisoč rubljev, ki da jih je pred zoro našel nedaleč od glavnega vhoda v inštitut.
»Komaj sem začel davki čistiti asfalt pri vhodu, zagledam — paket. Odprl sem ga, in lahko mi verjameste, kako sem se ustrašil, ni šala, toliko denarja — tisočaki! Tako sem, verjemite mi, komaj čakal, da pridete vi... Najbrž je izgubil denar kdo izmed naših, lahko da je ta denar iz blagajne — za državo bi bila to velika škoda.«
Direktor se je zahvalil Golubeovu in povedal o dogodku sode- lavcem inštituta. Izkazalo se je, da denarja ni nihče pogrešal, zato so ga oddali biroju za najdene predmete. O Golubeovu se je poja- vil na stenskem časopisu članek z naslovom »Zgleden postopek«. Zaupanje v Golubeova se je povsem utrdilo.
Resnici na ljubo moramo povedati, da je Golubeov pri tem zlahka preliščil Kraschkeja, ki mu je dal za to insecencijo osem tisoč rubljev, vendar je Golubeov menil, da bo potreben učinek mogoče doseči tudi s petimi tisočaki.
Weitzel in Kraschke sta vpisala Golubeova v tajne spiske agen- ture s psevdonimom »Karo kralj«. Golubeov se je naglo naučil fo- tografirati in »Operacija Syrius« se je bližala svojemu zaključku. Konec aprila je »Karo kralj« sporočil, da se Leontijev odpravlja na službeno potovanje. Znano je bilo, da v takšnih primerih Leontijev zaklepa zaupne dokumente v jekleno blagajno v svojem kabinetu.